

Proletari din toate țările, uniți-vă!

Bib.
Regiunea
Hunedoara-Deva

In acest număr:

Veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A. R. L. U. S.

ORBITELE ATOMULUI

Energia nucleară
împotriva setei

de Theodor Tauth

Surprizele
unei lumi stranii

de D. Blohinteș

(pag. 6-7)

Secvențe moscovite

de Dan Deșliu

(pag. 3)

New- Orleans, strada Bourbonilor

de Vera Panova

(pag. 5)

Mere de toamnă

ANUL XX

39

(1019)

25 septembrie 1964

12 pagini, 1 leu

memento

trei
laureați

Marea întrecere a tinerilor muzicieni, care au venit din aproape toate continentele atrași de prestigiul mereu crescând al Concursului internațional „George Enescu”, s-a încheiat. Timp de două săptămâni, cei 104 concurenți, urmăriți cu atenție deosebită de membrii juriilor și de un public numeros, au dat dovada unor frumoase însușiri și a unei pregătiri temeinice, prezentându-se, după părerea unanimă a specialiștilor, la un nivel general foarte bun.

Ca și primele două concursuri, cel recent încheiat a consacrat noi tineri interpreți, cărora le deschide astfel — cum spunea cunoscutul violonist Henryk Szeryng — un strălucit drum în viață.

Uniunea Sovietică a fost reprezentată de un lot valoros de tineri muzicieni. Ei au făcut față cu succes cerințelor mari care au fost impuse în acest prestigios concurs, terminând cele două săptămâni de febrilă întrecere artistică cu eiteva titluri de laureați.

Vom începe cu Elizaveta Leonskaia, deținătoarea premiului I la concursul de pian.

Leonskaia este una dintre cele mai tinere elemente prezente la marea competiție. Ea s-a născut în capitala Gruziei, Tbilisi, la 23 noiembrie 1945. Deci, n-a implinit încă 19 ani!

Elizaveta Leonskaia a urmat școala de muzică de 7 ani din Tbilisi, a absolvit-o în 1959, după care s-a înscris la Școala superioară de muzică „Zaharia Palișvili”, clasa prof. Rojok. Leonskaia s-a afirmat repede ca cea mai talentată elevă a școlii. Marea ei muzicalitate, temperamentul vibrant, virtuozitatea tehnică o impun în mod remarcabil. Concursul „Enescu” nu este prima confruntare internațională a Elizavetei. Anul trecut în mai ea a participat, cu succes, la Concursul internațional de pian „Primăvara la Praga”.

Din România Elizaveta va duce cu sine nu numai diploma și medalia de aur, ci și amintiri de neuit. Muzica românească este pentru ea o bună cunoștință.

La vioră premiul II a fost decernat lui Alexandr Melnikov, al cărui repertoriu bogat a inclus lucrări de virtuozitate. Sensibilitatea deosebită, profunda înțelegere a partiturii, tehnica înaltă pe care le-a arătat interpretând pe Bach și Mozart, Paganini și Enescu, Wieniawski și Bartok, au cântărit greu în judecata exigentă a juriului.

Alexandr Melnikov, care s-a născut la 27 decembrie 1939 la Moscova, a urmat Școala centrală de muzică de pe lângă Conservatorul de stat din capitala U.R.S.S., iar după absolvire s-a înscris la Conservator, în clasa prof. D. Tiganov, distins muzician și pedagog. Premiul cucerit la București în condițiile unei întreceri atât de strînse este o prețioasă garanție în activitatea viitoare a lui Alexandr Melnikov.

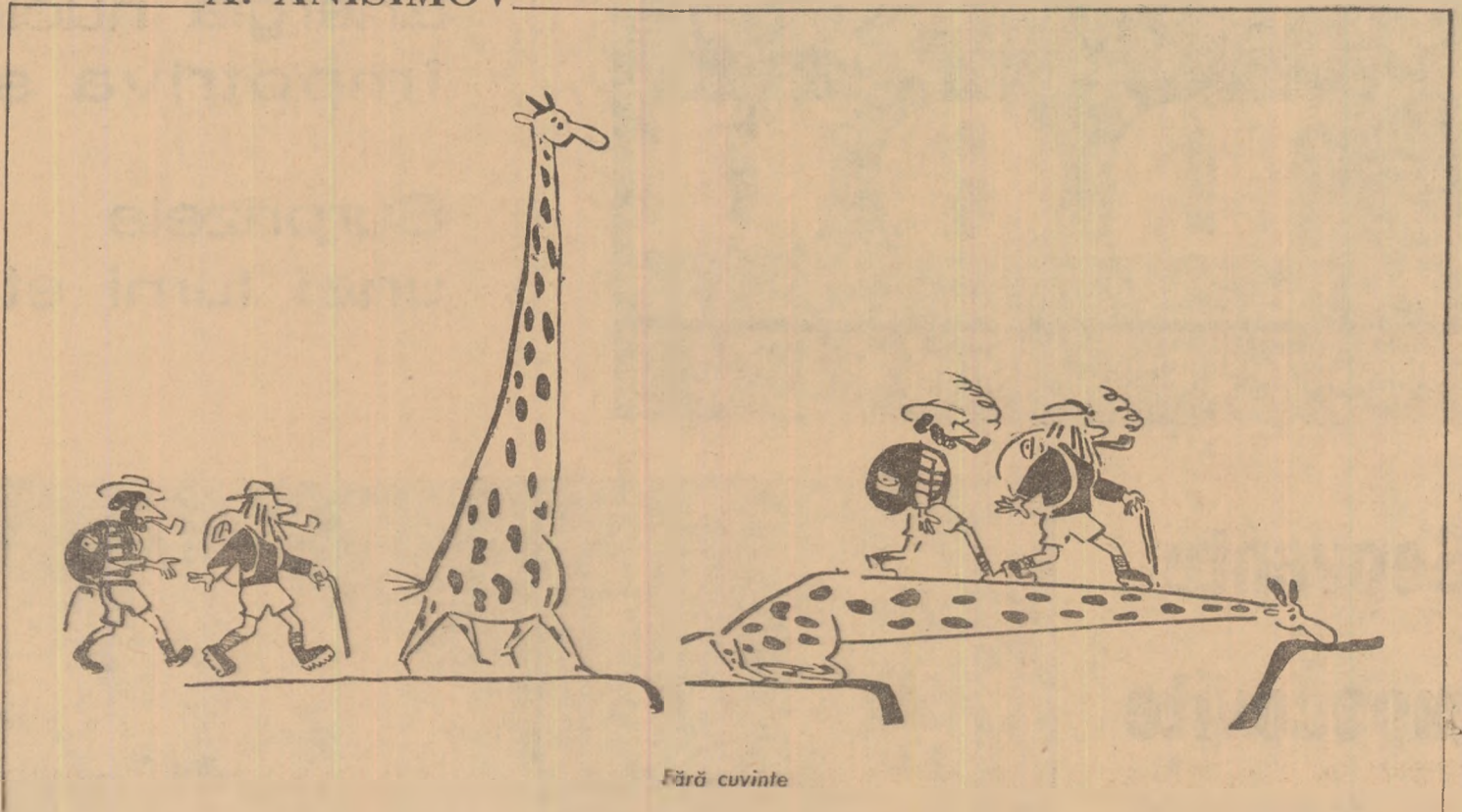
Pentru basul Evghenij Ivanov, deținătorul premiului II la canto, anul 1964 se înscrie cu litere de aur: l-a început cu obținerea titlului de artist emerit al R.S.S. Ucrainene și îl încheie ca laureat al Concursului internațional „George Enescu”.

Evghenij Ivanov este un artist consacrat, deși nu are decât 28 de ani. S-a născut la Harkov unde a urmat Conservatorul. După absolvire a fost angajat ca solist la Teatrul de operă și balet din Odesa, unde i s-au încredințat rolurile cele mai prestigioase din marele repertoriu universal. Evghenij Ivanov a întreprins o serie de turnee în străinătate cucerind pretutindeni adevărate publicuri. Arta lui matură, personalitatea precis conturată l-au impus și la București, în fața exigentului juriu al concursului de canto.

c. i.
călăreți
de
aramă

În urmă cu cinci ani, în apropierea stației de odihnă „Ceika” din preajma Eupatoriiei a început curățarea unui teren în vederea amenajării unei tabere destinate

A. ANISIMOV

copiilor aflați în vacanță. În timpul lucrărilor, cupa unui excavator a lovit deodată în rămășițele unui zid subteran, lung de aproximativ 150 de metri. Arheologii, chemați imediat la fața locului, au întreprins săpături, scoțind la iveală de sub ruinele unei fortărețe scite vestigiile unui alt oraș, mult mai vechi, o colonie greacă.

Nu de mult, continuând săpăturile, I. Domanski, colaborator al vestitului muzeu Ermitaj a dat peste un cal turnat din bronz și, alături de el, de statuia unui călăreț. Asamblând cele două piese, savantul a obținut un admirabil grup statuar, uimitor de asemănător cu cunoscutul „Călăreț de aramă” din Leningrad.

Transportată la Ermitaj, statuia a fost supusă unor minuțioase cercetări. Doctorul în științe istorice B. Latinin și colaboratorii lui se preocupă actualmente de restaurarea sculpturii, în care scop intenționează să elimine mai întâi oxizii formați de-a lungul veacurilor și mai apoi s-o acopere cu un strat subțire de vopsea specială. Potrivit convingerii lui Latinin, statuia ar reprezenta o amazoană, dar V. Sorokin, secretar științific al filialei Institutului de arheologie al Academiei de Științe a U.R.S.S. din Leningrad, este de altă părere.

„În întreaga lume — a declarat el ziaristilor — mai există doar o singură statuie care să semene cu călărețul nostru de bronz. Ea a fost descoperită în Italia și se află expusă la muzeul din Neapole, sub numele convențional de „Alexandru cel Mare”. Probabil că ambele statui aparțin unei compoziții mai mari, înfățișând o luptă de cavalerie, ipoteză susținută și de doctorul în științe istorice Maria Maximova care, cu prilejul unei călătorii, a putut studia și piesa italiană. Se crede că descoperirea reprezintă un tânăr soldat grec și că vechimea lui ar putea fi plasată în secolul III î.e.n.”

b. a.

gata
pentru
olimpiadă

S-a definitivat echipa olimpică a Uniunii Sovietice. Ea se compune din 341 de participanți, dintre care 273 sînt bărbați, iar 68 femei.

Din cele 22 de discipline, sportivii sovietici vor concura la 20. În urma eliminării în preliminarii de către fotbalistii din R.D. Germană a echipei U.R.S.S., aceasta nu va participa la turneul final al balonului rotund, cea de-a 21-a disciplină. Cît privește a 22-a — hocheiul pe iarbă —, ea nu este practică în Uniunea Sovietică.

Cea mai tînăr participantă este școlărița moscovită Tamara Sosnova, în vîrstă de 14 ani, înotătoare la 400 de metri liber. Cel mai bătrîn, iahtmanul Konstantin Alexandrov, are cu exact 30 de ani în plus.

Dar aproximativ jumătate din participanți au vîrsta între 21 și 25 de ani.

Lotul olimpic sovietic și-a propus să cîștige un total de 45—46 medalii de aur, argint și bronz și să realizeze cel puțin 720 de puncte în clasamentul neoficial pe echipe.

Socotind și specialiștii de diferite categorii, precum și gazetarii sportivi, vor face deplasarea la Tokio aproximativ 800 de persoane.

Z. V.

ultima
diligență...

O diligență se îndreaptă în aceste zile spre Moscova. Nu este vorba, cum s-ar putea crede, de o secvență dintr-un film de epocă. Diligența noastră servește de adevăratele drept mijloc de transport. Ea îi poartă pe pămîntul sovietic pe Leon și Ivonne Gillis cu cei patru copii ai lor, veniți tocmai din orașul Richmond (S.U.A.). Vă veți întreba de ce au ales un vehicul atât de lent și vetust. Iată explicația din chiar gura lui Leon Gillis:

— Vreau să le arăt copiilor mei lumea. Dar pentru ca cunoștința cu obiceiurile diferitelor țări și popoare să nu fie superficială, am ales diligența — un mijloc de transport lent.

Uniunea Sovietică nu este primul obiectiv al călătoriei familiei americane. Gillisii au pornit la drum în 1961, au traversat de două ori pămîntul Statelor Unite, Mexicul, apoi au trecut oceanul în Europa, unde au vizitat Belgia, Olanda, Luxemburgul, R.F.G., Austria, Cehoslovacia, Polonia. Pînă în punctul Brest, unde au trecut frontiera polono-sovietică cu senzaționala lor diligență pe care scrie cu litere de o șchioapă „Ultimul furgon din Apus”, străbătuseră 50 000 de kilometri. Pe acest uriaș itinerariu familia Gillis a vizitat aproximativ o sută de muzee și galerii de pictură, 150 de uzine și fabrici.

Ziaristilor sovietici, care i-au luat un interviu chiar la punctul de frontieră, Leon Gillis le-a declarat că au rămas deosebit de impresionați de realitatea țărilor socialiste.

La întoarcerea în patrie Leon Gillis va face un nou turneu prin orașele americane pentru a le vorbi oamenilor despre minunatele realizări ale orînduirii socialiste, despre viața Uniunii Sovietice. De altfel, Leon Gillis intenționează să scrie și o carte despre U.R.S.S., în care scop adună mult material — inclusiv cel necesar pentru o expoziție mobilă.

Sinteți curioși, firește, să aflați cîți kilometri parcurge zilnic „ultima diligență”: doar 30. Puțin, bineînțeles, dar în schimb cite amănunțite poate înregistra ochiul și carnetul de note în aceste condiții de deplasare!

i. s.

clinica
cu
boxe

Vizitatorul uneia din clinicile secției de imunizare a Institutului de vaccinuri și seruri „I. I. Mecnikov” din Moscova s-ar putea întreba pe bună dreptate de ce se numește ea clinică și nu grajd, deoarece în loc de saloane e prevăzută cu boxe, iar în loc de bolnavi e populată cu cai.

Dar în primul rînd aceștia nu sînt cai obișnuiți, ei donatori de sînge și în al doilea rînd sînt și ei bolnavi, căci li se inoculează toxine. Ca urmare contractează, e drept într-o formă ușoară, anumite boli după care dau seruri tămăduitoare, extrem de necesare omului.

Întrucît calitatea serurilor depinde în mare măsură de donatori, ei nu pot fi cai de tracțiune sau de călărie. Institutul primește animale direct din herghelii. Șeful clinicii a colindat în lung și în lat Kazahstanul, spre a alege exemplarele cele mai potrivite. E o treabă grea, care nu cere numai pricepere, ci și curaj, căci animalele sălbătice nu îngăduie apropierea omului.

După selecționare caii sînt transportați la baza productivă a institutului și băgați deîndată la carantină. În cele trei luni cît stau complet izolați ei se obișnuiesc treptat cu noua situație. Pentru a se evita, însă, orice surpriză, cînd se colectează sînge, în fața cabinetelor unde are loc operația respectivă, se aprind semnale roșii preventive: „Atenție: cai!”

O dată ieșiți din carantină, caii sînt internați într-una din clinici unde, la drept vorbind, începe procesul de producție. Timp de doi ani — și uneori mai mult — animalelor li se fac periodice inoculări și numai după aceea se colectează sîngele din care urmează să fie preparate serurile respective. S-a constatat că aceste animale atît de utile pot contracta aproape toate bolile de care suferă oamenii, de la reumatism și congestie pulmonară pînă la hipertonie și anemie.

Personalul clinicii acordă o deosebită atenție hranei și îngrijirii animalelor. În fiecare lună caii sînt duși la „frizer”, unde li se tunde părul și li se taie coada. Sînt curățați apoi cu ajutorul unui aspirator. Dar cea mai plăcută procedură pentru ei este dușul.

Ca să ne facem o imagine despre marile foloase pe care le aduce calul, și pe această cale, omului, cităm numai următoarea cifră: în cursul exploatării, de la un singur animal se pot obține 400—500 de litri de sînge, ceea ce înseamnă multe, foarte multe fiole de ser, deci mii de vieți omenești salvate de difterie, tetanos, turbare și alte boli infecțioase.

g. b.

DAN DEȘLIU

Secvențe moscovite

Declinul verii, la Moscova, are ceva din farmecul miezului de toamnă bucureșteană. Verdele frunzelor se dizolvă treptat în aur stins, în chihlimbar și jărătic. Un fel de sfirșeală plutește în aer, făcând să freacă cringurile de mesteceni dinspre Șeremetievo, sub cerul de o albastră paloare, ca holta litoralului, dimineața.

Veritabilă mare urbană, metropola Țării Sovietice ne întâmpină cu strălucirea vechilor monumente, cu eferescența mișcării cotidiene, cu siluetele îndrăznețe ale cartierelor care, ieri, nu erau. Oriceiteori o revăd, senzația primă și cea mai acută este de contrast, de diversitate, efect incontestabil al perpetuei înnoiri. Superbele vestigii istorice — turnul Spasski, biserica Vasile Blajinul, muzeul Pușkin — își păstrează întreaga maiestate, dar în preajmă își nasc neconținut, impetuoase ca niște super-ațele, făpturile de metal, de beton și de sticlă ale arhitecturii contemporane. Moscova modernă se extinde vertiginos spre cîteșpatru puncte cardinale; în Novie Ceriomușki, în Kuzminki ca și în alte raioane, formidabile agregate de construcție compun apartamente și etaje sub ochii noștri, după o geometrie severă și infailibilă. Edificiile recente arborează structuri simple, dinamice, fără ornamentații de prisos: magazinul universal „Moskva”, expoziția panoramică Borodino, cinematograful „Rossia”, hotelul „Aeroflot”, net diferențiate sub raport funcțional, sînt înrudite prin această consonanță a elanului sobru. Același lucru se poate spune despre noile opere de plastică edilitară, ca statuia lui Marx, din fața

Teatrului Mare sau monumentul Cosmonauților, din piața Expoziției realizărilor economiei naționale. Grandioasă trajectorie argintie, incununată de izbucnirea unei rachete miniaturale, monumentul se află pe bulevardul Păcii, în apropierea vestitului palat de la Ostankino. Cîndva, în preajma anului 1800, iobagii de pe latifundiile nobililor proprietari au proiectat și au construit acea bijuterie barocă în gustul epocii, care stîrnește și azi admirația privitorilor. Desigur, muncitorii-artiști de acum două veacuri nu puteau bănui că strănepoții vor lua cu asalt vămile Cosmosului și că în cinstea lor se vor avînta în văzduh asemenea contururi cutezătoare.

*

O plimbare matinală pe străzi și prin magazinele prilejuește oricărui vizitator instantanee semnificative asupra vieții cotidiene a orașului.

Pînă cînd va intra în funcțiune aerogara de pe bulevardul Leningrad, de unde elicopterele vor țîșni din minut în minut, ca niște enorme lăcuste, — cel mai practic mijloc de transport, rămîne metroul, acest magic covor subteran, cu ajutorul căruia poți străbate într-un sfert de oră aproape treizeci de kilometri.

De pe Dealul Vrăbiilor admirăm vasta perspectivă a zonei centrale, clădirile înalte, panglica șerpuitoare a râului Moscova, instalațiile complexului sportiv Lujniki. În spatele nostru, grandios transatlantic al științei, cetatea universitară Lomonosov domină întregul peisaj. În stînga, o veche bisericuță cu cimitir și cu clasicele cupole în formă de ceapă; aici, spune legenda, ar fi așteptat Napoleon cheile Moscovei. În dreapta, pe o trambulină metalică, se execută acum, la capătul verii, salturi cu schiurile, pîrtia fiind alcătuită dintr-un material plastic special. Ceva mai departe poți zări marea bazin cu apă condiționată, în care moscoviții se scaldă în aer liber și iarna, pe gerul cel mai strașnic...

Deși este duminică, vedem foarte mulți oameni sînd „la coadă”, în cele mai diverse circumstanțe. De pildă, la „Detski Mir” (Lumea Copiilor) — unde avioanele-rachetă, ursuleții, jocurile tehnice au trecut pe planul al doilea: în vederea noului an școlar o adevărată armată de mame și tați, de unchi și mătuși, de frați și surori, au pornit după uniforme și rechizite școlare — neîndoielnic, cele mai solicitate articole, în aceste zile, în magazinele de specialitate.

Nu departe de piața Manejului, sute de persoane se înșiruie pe o distanță apreciabilă, de-a lungul unui trotuar îngust: e vorba de bilete pentru spectacolele teatrului Scala din Milano. După cum ni se spune, unii dintre acești pasionați s-au instalat aici încă din seara precedentă...

Dar cea mai impresionantă coloană o vom întîlni sub zidurile Kremlinului: o mulțime imensă, așteptîndu-și rîndul la Mausoleul lui Lenin. Sînt, pe pușin, patru cinci mii de oameni — studenți, militari, colhoznic, pensionari, gospodine, Stau liniștiți, tăcuți, înaintînd cîteva metri pe oră. Cînd vor ajunge acolo, în mica sală de marmoră ruginită, vor trece împrejurul sicriului de sticlă în răstimpul a zece secunde. Pentru aceste zece secunde, oamenii așteaptă uneori o zi și mai bine.

*

O vizită în capitala Uniunii Sovietice constituie întotdeauna un eveniment agreabil. De astădată, această senzație a fost amplificată de cadrul festiv al „Zilelor culturii rominești”, organizate cu prilejul celei de-a douăzecea aniversări a eliberării patriei noastre.

Evident, e foarte plăcut să întîlnești pe Gorki Prospekt reclama luminoasă a filmului „Tudor”, să ascuți aprecierile calde la adresa tablourilor lui Ciucurencu, Perahim, Piliuță, să-i vezi pe exigenții spectatori moscoviți ovaționînd minute în șir spectacolul — într-adevăr remarcabil — prezentat de Ansamblul de cîntece și dansuri populare „Perinița”.

Beletristica și arta tipografică din România s-au bucurat de asemenea de atenția gazdelor noastre. La biblioteca Lenin, în holul central, a fost amenajată expoziția cărții rominești, unde figurau — alături de operele autorilor contemporani traduse în limba rusă — monumente ale vechii imprimerii îtpărite de Varlaam, Dositei și Coresi.

Iar cînd în marea sală de festivități a Casei scriitorilor au răsunat versuri de Argehi, Maria Banuș, Mihai Beniuc, Cicerone Theodorescu, Veronica Porumbacu — în tîlmăcirea unor fruntași ai liricii sovietice, — așa cum răsună și la noi, în împrejurări asemănătoare, versurile poezilor din U.R.S.S., toți cei de față au avut, o dată mai mult, sentimentul profunde legături dintre popoarele noastre, pentru care frumusețea și adevărul au unul și același înțeles.

Pustiul e înfrînt

SEDIUL EXPLOZIILOR

Niciodată pînă acum apele Amu-Dariei nu s-au unit cu apele Zeravșanului. Zeravșanul este o mare cale de apă a Asiei Mijlocii. Ea hrănește perla agricolă a Uzbekistanului — pămînturile fertile ale regiunilor Buhara și Samarkand. Dar în primăvara lui 1962 a început să secătuiască îngrijorător, îngăduind pustiului să dezlănțuie războiul împotriva cîmpurilor de bumbac și livezilor. Erau în primejdie sute de hectare de pămînt stropite cu sudoarea omului. Finalul acestei bătălii crîncene a fost decis de construirea canalului Amu-Karakul care a adus apele Amu-Dariei tocmai în regiunea Buhara, unindu-le pentru prima oară cu cele ale Zeravșanului în cursul inferior al acestuia. Convingîndu-se de uriașul folos pe care îl aduce prezența Amu-Dariei în pămînturile Buharei, constructorii au hotărît să mai stabilească încă un punct de contact între marea fluviu asiatic și Zeravșan, de data aceasta în cursul superior al acestuia. Valea Zeravșanului nu va mai fi astfel niciodată amenințată de atacul pustiului.

Dar dacă am privi pușin pe hartă am vedea că între cele două fluviu zac imense depozite de nisip, stearpa stepă Karșin, terenuri saline și — obstacolul principal — o întreagă regiune muntoasă. Să silești apa să curgă invers, spre munte?

Da, au răspuns constructorii. Ei au proiectat o magistrală care va sili apele Amu-Dariei să escaladeze o înălțime de 64 de metri. Magistrala aceasta este canalul Amu-Buhara, sau canalul A—B cum i se spune pe scurt. El va străbate aproape 200 de kilometri prin pustiul unind tracic și definitiv cele două mari fluviu asiatic.

...La marginea așezării Hamza freacă-tă ca un stup o baracă micuță, sediul exploziilor cum i se spune. Astăzi ea îi atrage ca un magnet pe oamenii de pe întregul traseu — și vin în grabă, se întrec unele pe altele, mașini și camioane, ca să asiste la explozia hotărîtoare.

Dar numai cu cîteva luni în urmă în locul caravanei de mașini se mișca încet și greoi o caravană de cămile. Ea ducea scînduri și alte materiale. Apoi pe drumul oarecum netezit pentru constructorii a pornit prin nisipuri caravana buldozerele și excavatoarelor. Și Hamza a început să prindă chip. Hamza, nume cunoscut cu nu prea mult timp în urmă doar de crescătorii de animale — pe locurile acelea exista un puț cu apă sălcie — a devenit unul din centrele traseului canalului A—B. Aici se construiește prima stație de pompare.

De la înălțimea fabricii de beton, orașelul Hamza se vede ca în palmă. El se înalță peste dunga albă a drumului, mai sus de linia canalului. Firme roșii: „Magazin”, „Biblioteca”, „Cantină”, masivele

Pustiul, pustiul. Nisipul uscat foșnește. Florile de saksaul, de un galben decolorat, punctează din loc în loc peisajul monoton. Pustiul vrăjește, cheamă, ademenește.

Dar nu-i da crezare! Vezi riul — sau mai bine zis albia lui — pe care soarele l-a sorbit picătură cu picătură, vezi ruinele de lut? Sînt zidurile unor case aruncate cîndva spre „devorare” nisipurilor. Vezi tufele chircite de bumbac, înnegrite de arșiță, pămîntul mort pînă la orizont? Farmecul pustiului este o mască în dosul căreia se ascund perfidia și cruzimea.

Și totuși există un mijloc — unicul — de a-l sili să fie mai bun cu omul...

noilor case cu etaj, pătratele negre ale fundațiilor proaspete, vesela împletire de schele ale viitorului club — toate determină profilul unui oraș ca atîtea altele, răsărit, însă, în pustiul.

Alături de silueta cenușie a fabricii de beton se cascadează o prăpastie o groapă de fundație. Nu va trece mult timp și în groapa asta, în clădirea stației de pompare vor fi instalate zeci de agregate complicate: puternice motoare electrice, pompe închise în cutii de beton armat, macarale, conducte, tablouri de comandă etc., etc. Acest nod ingineresc, ca voinicul din poveste, va ridica apa la 46 de metri înălțime. La a doua stație de pompare, Kuiumazar, un complex tehnic nu mai pușin complicat, va sălta apa cu încă 18 metri mai sus. În total — 64 de metri.

Hamza, oază de civilizație apărută printre nisipuri, va fi strîns legată de restul țării prin noile drumuri, prin noua linie de curent electric și firele, mai pușin cunoscute pustiului, ale automatizării și telemecanicii.

Traseul canalului va fi presărat cu cîteva asemenea „oaze”. Ele vor curma — au și curmat! — veșnicia tîhnită a pustiului. Așa se întîmplă întotdeauna: o

mare construcție silește să bată altfel pulsul unui întreg țînut.

...Pe o movilă masivă de nisip, cam la vreo doi kilometri de zona exploziei, s-a adunat un grup mare de oameni. De aici se va vedea întreaga panoramă a exploziei. Timpul, care pentru „exploziști” a trecut atît de repede cît au pus totul la punct, acum pare că s-a oprit.

Pînă în momentul exploziei au mai rămas...

4 minute. Cerul este acoperit de nori
3 minute. Toți își confruntă în tăcere ceasurile
2 minute. La tabloul de minare Mociarov a pus mîna pe întrerupător
1 minut

Ora 14 și 30 de minute. Un zid negru, dens a crescut peste dune. Oamenii așteptau clipa aceasta și totuși încremenesc de uimire — un zid înalt de un kilometru ivit fără zgomot... Și deodată răsună un bubuit asurzitor. Sub picioare pămîntul tremură în valuri. Zidul negru se face cafeniu, se învîlburează, clocotește.

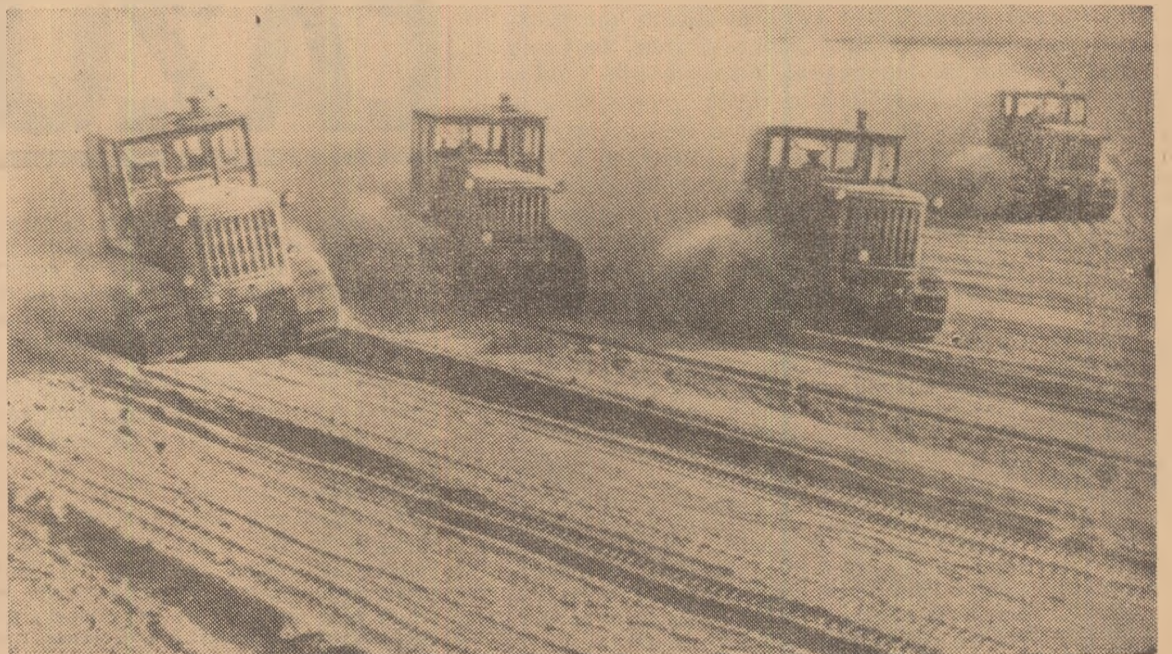
Pustiul e alb de praf. Tufe de saksaul se întorc ca la o comandă în aceeași direcție, împinse de valul exploziei. Suflul ei ajunge pînă sus la cer, se viră printre nori, îi zgîlție zdravăn — și o ploicică scurtă, caldă stropește pustiul.

Oamenii își ridică fața și mîinile spre picăturile rare, se bucură.

Și iată-i pe constructorii la marginea pămîntului răscolit de explozie pînă în străfunduri. Un coridor adînc și larg se pierde în depărtare.

Canalul a mai făcut un pas — un pas de 1250 de metri. Cîți i-au mai rămas pînă cînd noul riu va traversa nisipurile moarte!...

L. Ceș

Asaltul mecanizat al Stepei Flămînde

AGENTUL DE LA TOKIO

Cimitirul Tama se află departe de centrul Tokio-ului. El nu seamănă deloc cu cimitirele japoneze obișnuite — niște aglomerări de obeliscuri, așezate undeva în afara orașelor. Tama este un adevărat parc cu alei largi, umbroase. Tufișuri stufoase ascund pietrele funerare.

— Aici, vă rog — ne spune unul din prietenii japonezi care ne însoțesc, oprindu-se în fața unui dreptunghi cenușiu de granit, pe care sînt săpate cu alfabet nipon și latin cuvintele:

RICHARD SORGE
1895—1944

Potrivit unui vechi obicei japonez, piatra funerară este stropită cu apă, pe mormint se așează flori, iar Hanako Isii, care poartă un kimono cenușiu, încins cu un cordon lat de culoare albă, aprinde o mănunchi de bețișoare subțiri, cum cere o străveche datină pentru pomenirea morților. Unul dintre însoțitorii ne traduce inscripția de pe reversul pietrei:

Aici odihnește un erou, care și-a jertfit viața în lupta împotriva războiului, pentru pace în întreaga lume...

Păstrăm un minut de reculegere în memoria tovarășului Richard Sorge, comunistul eroul al cărui nume va deveni pentru viitoarele generații un simbol de devotament în slujba unei cauze mărețe.

În vara anului 1933, la Tokio a venit un corespondent special al ziarelor germane „Frankfurter Zeitung“ și „Berliner Kurier“ și al ziarului olandez „Amsterdam Handelsblad“. Era un bărbat de vreo patruzeci de ani, înalt, cu trăsături energice. Avea o înfățișare plăcută, atrăgătoare și chiar mersul puțin schiopătat îi dădea o anumită eleganță.

Noul corespondent german și-a atras curind simpatia și prețuirea celor din jur. Sorge s-a dovedit un ziarist talentat, un admirabil povestitor și un bun specialist în problemele Japoniei.

Ziaristul Richard Sorge a început să fie din ce în ce mai apreciat la ambasada germană. În scurtă vreme el a devenit sufletul coloniei germane și unul din cei mai influenți membri ai organizației naziste din Tokio. Sorge a stabilit relații foarte strînse cu atașatul militar german Eugen Ott, care în 1938 a devenit ambasador al Reichului în Japonia.

În această calitate, Eugen Ott a stăruit mult ca Sorge să fie numit atașat de presă al ambasadei. Legile Reichului nazist nu permiteau ca un ziarist de la o gazetă particulară să fie în același timp și funcționar de stat, și încă într-un asemenea post. Dar ambasadorul era foarte interesat în numirea lui Sorge, căci acesta procura informații extrem de importante. Așa încît în cele din urmă a avut câștig de cauză.

La rindul lui, colonelul Meisinger, conducătorul rețelei de spionaj a Gestapoului în Extremul Orient, avea relații prietenești cu simpaticul ziarist, care părea a fi devotat cu trup și suflet nazismului.

Ca atașat de presă Sorge avea acces la documentele cele mai secrete ale ambasadei germane din Tokio.

Agencii Gestapo-ului erau convinși că-l cunoșteau foarte bine pe Richard Sorge.

Autorul romanului documentar „Cazul Sorge“, din care publicăm un fragment, este Hans Otto Meissner, fost secretar al ambasadei germane din Tokio, el însuși participant direct la evenimentele. Hans Otto Meissner a fost și prieten cu Sorge. Romanul lui Meissner a stat la baza scenariului filmului franco-italo-japonez „Cine sînteți dv., domnule Sorge?“, realizat de regizorul francez Yves Ciampi. Meissner a fost consultant și interpretează în film propriul rol.

...Richard Sorge scoase tot ce se putea scoate din micul său automobil prăfuit și murdar de noroi. Drumul care trecea de-a lungul cheiului era îngust și șerpuit. La ora aceea tirzie nu întâlneau în cale nici o altă mașină.

În sfîrșit, frînă brusc și stinse lumina. Așteptă puțin pînă cînd ochii i se obișnuiră cu întunericul, după care puse din nou motorul în funcțiune, coti brusc la stînga și mașina, săltînd și duduind, înaintă pe albia pietruită a unui riu sec, care încingea ca un briu laț o colină. După ce străbătuse cîteva zeci de metri și reuși să se ascundă îndărătul colinei, mașina se opri din nou. Acum nu mai putea fi văzută de pe drum nici chiar ziua.

Locul părea pustiu, părăsit. Nu se auzea decît vuietul valurilor. Sorge porni cu pas sigur prin întuneric.

Peste citva timp se opri și-și aprinse o țigară. Aproape în aceeași clipă, undeva în fața lui licări flacăra slabă a unui chibrit care luminează figura unui japonez.

Sorge îi făcu un semn, după care porni tăcut în urma

în realitate, însă, nu știau nimic despre el. Iar mult mai tîrziu, cînd i-au aflat trecutul, s-au luat cu minile de pîr.

Richard Sorge a fost nepotul lui Friedrich Albert Sorge — un comunist german, participant la revoluția din 1848, figură proeminentă a Internaționalei I-a, prieten cu Marx și Engels.

Sorge s-a născut în 1895 la Baku, în Rusia. Mama lui era rusaică. Tatăl lucra ca tehnician la niște exploatare petroliere care aparțineau unei firme germane. Copilul împlinise trei ani cînd familia s-a mutat la Berlin, așa încît a crescut și și-a făcut educația în Germania.

Cînd a izbucnit primul război mondial, Sorge a fost mobilizat și a luptat pe front

Mormintul lui Sorge, cimitirul Tama din Tokio

pină în 1916, cînd a fost rănit a doua oară și internat în spital. Acolo a avut prilejul să-i cunoască pe socialiștii de stînga.

În Rusia se înfăptuise Marea Revoluție din Octombrie. Germania era în fierbere, monarhia fusese răsturnată. Încă din 1917, Sorge devine membru al partidului social-democrat independent, participă activ la mișcarea revoluționară și lucrează ca agitator la Kiel și Hamburg. În decembrie 1919 Sorge se înscrie în Partidul Comunist din Germania. Tot în aceeași perioadă, el obține titlul de doctor în științe politice la Universitatea din Hamburg.

În primăvara anului 1920, virfurile conducătoare ale ofiterimii germane organizează un putsch în scopul reinstaurării monarhiei. Sorge participă activ la reprimarea acestei rebeliuni. Revenind la putere, liderii social-democrați încep să-i persecute pe cei care luptaseră împotriva contrarevoluției, așa încît Richard e nevoit să se ascundă. Mai întii lucrează într-o mină de lingă Aachen, apoi ca salahor în Olanda. Mai tîrziu, predă la o școală de partid la Wupperthal și conduce o gazetă comunistă la Solingen.

1925. Sorge are posibilitatea de a se întoarce în Uniunea Sovietică, așa că

vine la Moscova. În același an, cetățeanul sovietic Richard Sorge se înscrie în Partidul Comunist al U.R.S.S. și începe să desfășoare o intensă muncă de partid.

Între timp, evenimentele se precipită. Se apropie o perioadă alarmantă:

În Occident începe să scoată capul revanșismul german, iar în Orient militarismul japonez. Lumea capitalului caută să iasă din criza economică prin pregătirea unor noi aventuri militare, prin acapararea de teritorii străine.

În 1929, Richard Sorge se hotărăște să-și consacre forțele și energia muncii în cadrul serviciului de informații. El socotește că în felul acesta poate aduce cea mai mare contribuție la lupta împotriva pri-

mite informații extrem de valoroase privind pregătirea unui atac hitlerist împotriva Uniunii Sovietice. El arată că la hotarele U.R.S.S. se concentrează 150 de divizii, dă o schemă generală a operațiilor militare, pe care au de gînd să le desfășoare hitleristii și în cîteva știri — mai întii cu o greșală de o zi, iar apoi exact — indică data agresiunii: 22 iunie. O informație similară sosește la Moscova și pe altă cale.

În acele clipe grele pentru Uniunea Sovietică, cînd hoardele hitleriste încep să înainteze spre Moscova, comunistul Richard Sorge și neînfricatul lui tovarăș aduc din nou un neprețuit serviciu poporului sovietic. Ei înștiințează forurile conducătoare că militaristii japonezi concentrează mari forțe în vederea dezlănțuirii unui război în Oceanul Pacific, împotriva Statelor Unite, în convingerea că hitleristii vor face față singuri Armatei Sovietice. Informația respectivă dă posibilitate Uniunii Sovietice să-și retragă o parte din diviziile din Extremul Orient.

...Poliția secretă japoneză bănuia de mult că la ambasada hitleristă ceva nu era în ordine. Dar nici măcar agenții ei, vicleni și abili, nu izbutiseră să afle nimic concret și nu se știe cum s-ar fi sfîrșit lucrurile dacă nu s-ar fi găsit un trădător. Drept care, prietenii lui Sorge au fost arestați unul după altul. Iar la mijlocul lui octombrie 1941 poliția l-a arestat și pe el.

În același an, la 7 decembrie, militaristii japonezi au atacat Pearl-Harbour. Așa a început războiul din Oceanul Pacific. În toila victoriilor, autoritățile japoneze n-aveau timp să se gîndească și la Sorge. Dar curînd, în desfășurarea războiului s-a produs o cotitură. Și atunci s-au gîndit să se răfuiească cu eroul antifascist. În 1943, membrilor rămași în viață din grupul lui Sorge li s-a intentat un proces. Și în septembrie Richard Sorge și Hoțumi Odzaki au fost condamnați la moarte, iar alții la închisoare pe viață.

În zorii zilei de 7 noiembrie 1944, în închisoarea Sugamo din Tokio a avut loc execuția celor doi luptători. Sorge a fost îngropat într-un mormint comun din cimitirul închisorii. Dar Hanako Isii, tovarășa lui de viață, a făcut demersuri și a obținut pînă la urmă să-l scoată de acolo. După incinerare, prietenii i-au depus cenușa la cimitirul Tama.

Și față-ne în fața acestui mormint. Privește încă o dată cu luare aminte hieroglifele săpate în granitul cenușiu:

Aici odihnește un erou, care și-a jertfit viața în lupta împotriva războiului, pentru pace în întreaga lume. S-a născut în 1895 la Baku. În 1933 a venit în Japonia. A fost arestat în 1941 și executat la 7 noiembrie 1944.

Numele lui Sorge trăiește în cărți, piese și filme. Cînd am părăsit cimitirul Tama, Hanako Isii ne-a spus, zîmbind:

— Se pare că Sorge e foarte mulțumit de întîlnire...

Această femeie cărunță, care și-a consacrat viața omului pe care-l iubea, vorbește despre Sorge ca despre un om viu. Ceea ce nu ne surprinde, de altminteri, căci oamenii ca Richard Sorge nu mor niciodată.

Viktor Maevski

CAZUL SORGE

lui. Coborîră apoi pe prundișul de pe țârm, către un promontoriu, alături de care se afla un mare vas pescăresc. Urcară pe bord. După care Richard coborî imediat pe o scară și deschise larg ușa unei cabine. În încăperea strîmă, slab luminată, se vedea la o măsută un european vîrît cu nasul într-un aparat de radio. Văzîndu-l pe Sorge, sări imediat în picioare.

— E ceva nou, șefule? — se interesă el.

Noul venit incuviință din cap, după care rosti:

— Da, Kozlovski. Poate să fie, dacă voi izbuti să descifrez ceva.

Radiotelegrafistul zîmbi:

— Dumneavoastră izbutiți orice.

Admirația fățișă, justificată, de altminteri, a radiotelegrafistului nu-l măguli pe Sorge. Își cunoștea destul de bine valoarea. Datorită unei neobișnuite perspicacități și intuiției reușise de multe ori să citească gîndurile altora. Dar pentru ceea ce vroia să facă acum, numai aceste calități nu erau suficiente.

— Aș vrea într-adevăr să izbutesc — îi spuse el lui Kozlovski — căci altfel va trebui să-mi petrec toată noaptea muncind aici.

Rostînd aceste cuvinte, el deschise o ușă în perete. Deși locul era gol, Sorge vîrî sigur de el mina înăuntru. Imediat se dădu la o parte un zid, îndărătul căruia apăru o ascunzătoare secretă, țixită cu cărți și topuri de hîrtie. După ce scoase cîteva cărți și niște foi de hîrtie, el se adresă radiotelegrafistului:

— Brankovici a lucrat și de data aceasta bine. Bine și operativ, cu toate că „blitz“-ul era gata să-i joace din nou festa.

Sorge se așeză apoi la masă și, după ce rîndu pe ea cărțile și documentele, scoase din buzunar fotocopia unei telegrame, luată în biroul atașatului militar adjunct german din Tokio, și i-o arătă lui Kozlovski.

— Bănuști despre ce e vorba? întrebă polonezul.

— Despre o întîlnire.

— Cu o femeie...?

— Nu, cu niște nave.

Kozlovski începu să fluiere semnificativ:

— Ei, dacă-i așa, nu vă mai stingheresc.

Sorge avea de gînd să înceapă imediat descifrarea telegramei secrete, care era redactată în codul marinei militare germane, socotit pe atunci cel mai sigur.

(Va urma)

VERA PANOVA:

S. U. A., New - Orleans, strada Bourbonilor

Soarele n-a apus încă, dar pe strada Bourbonilor și-au și făcut apariția interpușii localurilor de noapte, care-i trag pe trecători de mîneacă, spre niște uși foarte mici. După fiecare ușă e un bar și în fiecare bar — un jaz. Strada Bourbonilor este strada jazului.

Trecem pragul unuia din aceste baruri. Sintem conduși în fundul unei săli lungi, ca o popicarie. De-a lungul sălii — o barieră. La stînga acesteia, — mesele pentru consumatori, la dreapta — o estradă, într-o nișă adîncă. Nișa e crapeată cu roșu și puternic luminată. Barul este confundat în semi-întineric. Licăresc palid niște lampioane în formă de stea și prin fumul de țigară, luminările de pe masă parcă plutesc. Consumatorii își sorb cocteilurile, chelnerii alunecă sprinteni printre mese, ca niște umbre — și doar scoica estradei arde ca o flăcără, ca un cuib roșu.

Barul acesta nu are girls. În cuibul roșu trudește o orchestră de patru persoane, cu instrumentele respective; un clarinet, un saxofon, un pian și un agregat foarte complex, al cărui nume nu-l cunosc și care e în stare să producă cele mai diferite zgomote, de la urlete diavolești și pînă la bubuituri ce amintesc o catastrofă cosmică. Patru muzicanți trudesesc în sudoarea frunții. O sudoare roșie, ce șiroiește pe fețele lor îngindurate, nu prea tinere. Nu sînt niște interpreți deosebiți, ci pur și simplu niște muzicanți, care nu se străduiesc să-și acopere grijile cu un suris. Concurența e foarte mare. Pe strada Bourbonilor se produc nenumărate asemenea mici colective, iar altele, care nu au de lucru, sînt gata să cinte oriunde, orice... În nișa puternic luminată, patru muzicanți muncesc din toate puterile. Din cînd în cînd, cite unul din ei se apropie de microfon și cîntă din gură.

Barul se numește Dream room. Dream room? Camera visurilor. Camera iluziilor... Apare și un al cincilea — un negru într-o jiletă roșie. Dansează. Constituția lui fizică mi se pare cu totul misterioasă: făptura lui lungă, fără de sfîrșit, se îndoaie în toate părțile. Tălpile nu-i ating dușumeaua și pare că nu se sinchisește de legile gravitației. E mai degrabă un număr de iluzionism decît de dans. Este aplaudat, dar el nu se pleacă în fața aplauzelor, nu zîmbește și continuă să danseze. Orchestra iuțește ritmul, dansatorul negru, de asemenea. Orchestra pare că a innebunit. Negrul dansează, de asemenea, nebunește, fără nici un efort. A crescut cu muzica și face corp comun cu ea, cu întreaga lui ființă, cu genușii și cu tălpile, — cineva spune că o să-și dea sufletul chiar în timpul dansului —, dar pe chipul lui nu se poate citi decît întristare și nepăsare.

Și iată că apare în local o fată voinică, cu părul blond, ondulat, într-o rochie neagră, cu podoabe ieftine. Își aruncă privirile în jur, cu mîndrie, parcă ar vrea să spună: vă dați seama ce elegantă sînt? În înfățișarea ei e însă ceva rural, o candoare autentică, ce trece dincolo de coafura-i pretențioasă și de podoabele cu care s-a împoșonat. Împreună cu însoțitorul ei, un tînăr modest, cu cravata de culoare închisă și frizura lînsă, se așează la masa vecină, alături de noi. Li se aduc cocteiluri, dar fata nu se atinge de paharul ei. Își pune pe masă mîinile ei mari, cu brățări și inele de cinci parale și se întoarce cu fața spre estradă. Pe chipul ei se poate citi bunătațe și simplitate. Înfațișarea fetei vorbește limpede despre viața ei: ea a lucrat toată ziua cu aceste mîini mari și puternice, la fel de sirguicioase ca și ale muzicanților de pe estradă. În seara

asta și-a îmbrăcat rochia ei cea mai bună, cumpărată din salariu, s-a făcut frumoasă și a venit să petreacă puțin. Iar pe față i se citește o dorință năvă de a se dăruie oricărei bucurii ce i s-ar propune.

— O, Tommy, privește! Privește, Tommy! strigă ea bătînd din palme cu încinare, convinsă că i se oferă cel mai bun spectacol din lume.

Tînărul se simte jenat; cu voce scăzută îi spune nu știu ce, încercînd probabil să-i tempereze elanul. Dar e zadarnic.

— O, aplaudă! Uite cum dansează... Bravo! strigă ea ieșindu-și din fire și ridicînd mîinile deasupra capului. Reflexele purpurii ale estradei îi astern o lumină roșie pe mîini și pe păr. Fără îndoielă că, pentru ea, aceasta e camera iluziilor, sediul visurilor divine!

Muzicanții, înțelegînd că de față se află spectatorul cel mai important, cel care admiră arta lor ca nimeni altul, se întrec pe ei înșiși, iar dansatorul negru, de asemenea, pare că se desface în bucățele, sub ochii noștri. Buzele-i devin albastre, dar con-

DESENE
DIN AMERICA

O. Vereiski: Studenții ai facultății de artă

tinuă să danseze fără răgaz. Inimile consumatorilor încep să bată alarmate din pricina acestui dans neîntrerupt, dar negrul și muzicanții, toți cinci la un loc, fac tot ce le stă în putință pentru a smulge aplauzele fetei. Ceilalți spectatori sînt acum istoviți, dar ea continuă să jubileze.

Cei cinci își încetează jocul abia atunci cînd fata obosește să mai strige și să bată din palme, lăsîndu-și capul să se odihnească pe brațele-i întinse pe masă. Negrul dispore, iar unul dintre muzicanți, clarinetistul, se apropie de microfon și începe să cînte...

Un jubileu

La mijlocul lunii viitoare, se vor împlini 150 de ani de la nașterea lui Mihail Lermontov. Poezia creației sale, care a răsunat cu aceeași vi-goare cuceritoare în versuri, în proză și în piesele de teatru, binecunoscută nu numai în patria sa ci și peste hotare, va fi cinstită cu acest prilej, printr-un șir de manifestări ce vor avea loc la Moscova și în alte orașe din Uniunea Sovietică.

În șirul actelor omagiale se înscrie, de pildă, monumentul ce i se va ridica la Moscova, operă a sculptorului Isaak Brodski și a arhitectului Nikolai Milovidov.

Teatrele sovietice acordă o deosebită atenție repertoriului lermontovean și, în special, pieselor „Mascarada” și „Spaniolii”. La teatrul „Mossoviet”, regia spectacolului „Mascarada” va fi semnată de Iuri Zavadski. Teatrele vor prezenta o piesă despre Lermontov, iar cinematografele un film biografic consacrat lui. La Moscova va avea loc, de asemenea, un concurs cu lecturi din opera poetului.

În sfîrșit, merită să semnalăm festivalul „Lermontov” care va avea loc la Penza, și la care vor participa actori de operă și teatru — interpreți ai creației scriitorului

Polisportivul Kuprin

Puțini dintre cititorii romanului „Sulamita” știu că autorul, A. I. Kuprin, a fost, în felul lui, un polisportiv. Mai exact, un amator de senzații noi, neobișnuite, pe care i le furnizau sub diferite forme, unele discipline sportive. Astfel, scriitorul s-a dovedit un pasionat al întrecerilor de luptători de diferite categorii, avînd chiar prieteni în rîndurile acestora. De altfel, atunci cînd era cazul, nu se da înlăturii de la acțiunile temerare. Așa se face că a explorat și el fundul mărilor în costum de scafandru.

Recent, o relatare apărută în revista sovietică „Neva” ne aduce la cunoștință că, după informații ale redacției, Kuprin a fost primul scriitor rus care a abandonat Pămîntul în favoarea înălțimilor albastre. Lucrurile s-au petrecut în urmă cu cincizeci și cinci de ani, în luna septembrie a anului 1909. Atunci, locuitorii Odesei așteptau cu o vie curiozitate zborul demonstrativ al balonului „Rossia”, organizat cu mijloacele bănești ale gazetei „Odessaika novosti”. Într-unul din numerele acestui ziar se putea citi pe atunci următoarea informație: „Cu zece zile în urmă, unul din redactorii gazetei i-a propus lui Kuprin să facă împreună o plimbare prin văzduh, după care să-și împărtășească impresiile cititorilor. Talentatul beletrist a acceptat propunerea cu entuziasm și zborul a fost hotărît”. După cîteva amînări, din pricina timpului nefavorabil, zborul a avut loc pe data de 26 septembrie, iar trei zile mai tîrziu, gazeta odesită a publicat reportajul lui Kuprin, intitulat „Deasupra pămîntului”.

De altfel, în căutarea de senzații noi, Kuprin s-a urcat mai tîrziu și într-un avion pilotat de un bun prieten de-al său, atletul Ivan Zaikin. Zborul s-a terminat cu o catastrofă, avionul prăbușindu-se imediat după decolare, dar ambii pasageri au scăpat, ca prin minune, nevătămați. Accidentul nu l-a împiedicat pe Kuprin să rămînă toată viața un admirator al „oamenilor-pasăre”, cum îi numea el pe aviatori și să le consacre multe pagini din opera lui.

VI. E.

Nikolai Ciukovski: BERING

Ideea aceasta simplă — și de mult comună — că îndărătul oricărui progres a stat întotdeauna un om își regăsește strălucirea ei originală ori de cîte ori identificăm omul și faptele lui. Într-un secol în care rachetele ne-au făcut vecini cu toate popoarele mapamondului e dificil de imaginat cîte eforturi teribile a costat fiecare pas întreprins pentru cunoașterea acestui lăcaș al umanității. Acum citeva sute de ani America își aștepta încă descoperitorul, pînă mai acum o sută de ani Africa era de fapt o mare necunoscută, Polii au fost atinși abia ieri-astăieri; distanțe pe care un avion banal le parcurge astăzi între micul dejun și cină, cereau altădată ani de viață, eforturi susținute și privațiuni de neînchipuit. De la moartea lui Vitus Bering n-au trecut decît 223 de ani; dar pe timpul lui o călătorie de la Petersburg în Kamciatka putea să dureze un an de zile. Iar dacă o asemenea călătorie avea cumva caracterul unei expediții încărcată cu bagaje, obligată să traverseze rîuri și anotimpuri, să se mute din căruțe în sănii și din sănii în bărci, să-și agonisească hrana din mers și să

acumuleze provizii pentru viitoare întreprinderi — drumul putea să dureze ani de zile. Prima expediție a lui Bering, plecată din Petersburg la 24 ianuarie 1725, ajunge pe țărmul Oceanului Pacific abia în martie 1728; unei a doua expediții i-au trebuit pentru aceeași distanță aproape doi ani și jumătate. Să străbați întreaga Siberie, rechiziționînd sau cumpărînd mijloace de transport, alimente și unele, să recrutezi în drum muncitori, meșteri, căruțași, să organizezi un șantier naval ca să-ți construiești navele de care ai nevoie și să pornești, în fine, pe ape necunoscute pentru a verifica existența unei legături între Asia și America, aceasta era o întreprindere cu adevărat mare și grea. Oricît de dificilă își vor fi avut sursa în ignoranța sau în nepăsarea unor oameni cărorora nu le putea fi clară importanța științifică, politică și economică a unei explorări geografice — rămîne neîndoios și faptul că condițiile obiective ale epocii împuneau oamenilor o imensă cheltuială de puteri și că, adesea, înainte ca succesul să le dea vreo satisfacție, truda și ne-

cazul nu-și aflau alți tovarăși de drum decît primejdia și suferința.

Portretul pe care Ciukovski i-l face lui Bering *) este plin de adevăr și de simpatie și, pe un alt plan, o adevărată izbîndă literară. Tot atît de pătrunzător psiholog pe cît de atent cercetător al datelor istorice, Ciukovski are o înțelegere superioară a mobilurilor care vor fi putut să urnească din loc un om atît de pașnic, de greoi și de puțin ambițios ca Bering și niciodată lipsa unui document nu-l supără în așa măsură încît să nu găsească posibilitatea de a-l suplini prin intuiția și examenul critic al împrejurărilor.

Bering nu era un navigator temerar. Era în schimb un excelent organizator. Și buna organizare a unei expediții de asemenea anvergură era în cea mai mare măsură răspunzătoare de succesul ei. Prudența și încetineala lui trebuie să fi fost semnul unei minți chibzuite, mai degrabă decît al unei firi nehotărîte. Calmul său trebuie să fi fost suveran deîndată ce a știut să rabde toate necazurile, calomniile și jignirile. Va

fi fost, în fine, un bun cunoscător al oamenilor, căci în ciuda faptului că n-a avut întotdeauna libertatea să-și aleagă colaboratorii, e limpede că nu i-au lipsit în momentele importante, nici puterea, nici știința de a-i conduce.

Întrată de tînăr în flota rusă, ea însăși la începuturile ei, după ce a cheltuit aproape douăzeci de ani de viață în diferite războaie purtate de Petru cel Mare și alți șaisprezece pe pămînturi îndepărtate și ape încă neștiute, moare de scorbut, departe de familia lui, ignorînd probabil în bună măsură importanța descoperirilor datorate expediției sale. O strîmtoare, o insulă, o mare — partea de nord a Oceanului Pacific — îi poartă numele: Bering. În așa măsură geografica pare să-l fi asimilat numele încît citit pe o hartă el are caracterul anonim al unui oarecare cuvînt din dicționar. Dar sub numele acesta a trăit un mare muncitor pe umerii cărui istoria a pus o clipă, cu mîna grea a lui Petru cel Mare, sarcina de a risipi una din nesfîrșitele taine ale universului.

Alexandru Sever

* Ed. Tineretului, București, 1964

Apă... Oceane care îmbrățișează cerul în îndepărtarea zării, mări cu valuri albastre, fluvii argintii ce șerpuiesc pe întregi continente, cascade uriașe unde cu un haruit infernal în tunete și curcubeie se prăbușesc milioane de metri cubi de apă, piraie cristaline îmbrăcate în albe vesminte de spumă, picături ce-și croiesc drumul secole și milenii de-a rîndul în lumea tăcută și oarbă a peșterilor, nori grei de ploaie din care cu brațe tremurînde se desprind lungi șiroaie de apă, coloși uriași de gheață încătușați în cîmpii albe polare, oglinda nemișcată a lacurilor și murmurul monoton al fîntinilor arteziene, aceasta este lumea apelor. Iar dincolo de ea se întind nesfîrșite dune de nisip, stepe argiloase, brăzdate de crăpături adînci și încrucișate, stînci măcinate de lumină, vînt și soare și prefăcute în pulbere fină, se întinde lumea setei și a desperării, a drumurilor istovitoare de caravane.

Două lumi : lumea apei și lumea setei. Opuse una alteia. Prima înseamnă viață, a doua moarte. Prima a dat naștere celei dintîi celule, din care, prin drumul lung al evoluției, a țîșnit scînteia rațiunii, iar a doua a lăsat în urmă doar jale și deznădejde.

Și care e legătura între apă și energia atomică? Vom vorbi și despre aceasta imediat.

Energia nucleară împotriva setei

Apă... 1.300.000.000 km cubi de mări și oceane, 123.000 km cubi de apă dulce înmagazinată în lacuri, 1230 km cubi purtată de riuri și fluvii, 4.000.000 km cubi de apă subterană... Și cu toate acestea omenirea a început să resimtă din nou lipsa ei. Orașele noi care răsar ca ciupercile pe harta lumii, întreprinderile industriale, uzinele și fabricile, marile combinate chimice și stepele arse de arșița soarelui cer apă. Din ce în ce mai multă apă dulce. Atît de multă încît, pentru asigurarea cantităților necesare, în următorii 20 de ani va trebui să se efectueze lucrări hidrologice de o anvergură nemaiîntîlnită în istoria omenirii, lucrări a că-

cest lucru îl vom înțelege cu ușurință dacă vom încerca să analizăm situația Uniunii Sovietice. Deși din punct de vedere al resurselor de apă se află pe locul întîi de pe glob, nici U.R.S.S. nu este scutită de grija apei de mîine. Și iată de ce. Majoritatea, circa 80 la sută din resursele de apă potabilă se află în Siberia de nord și în zonele din Orientul îndepărtat și doar 20 la sută sau chiar mai puțin revin zonelor des populate, în care este concentrat și grosul industriei. Un exemplu caracteristic în acest sens îl constituie regiunea Donului. Pentru a acoperi necesarul de apă potabilă în 1970, s-a prevăzut construirea unui canal care

peninsulei lipsește practic apa potabilă. În schimb la adîncimi nu prea mari există oarecare rezerve de ape sărate subterane, iar Marea Caspică este doar la doi pași. Așadar apă există, numai că ea nu poate fi folosită, din cauza sărurilor ce le conține. Dar nu este oare posibilă eliminarea acestor săruri, desalinizarea apelor prin metode de mare randament, prin mijloace industriale? Tehnica și știința zilelor noastre au răspuns afirmativ la această întrebare.

În afară de metodele practicate din vremuri străvechi și puțin productive, bazate pe înghețarea și dezghețarea succesivă a apei sau altea mai noi pe eliminarea prin filtre de rășini a sărurilor, există azi instalații impunătoare și complexe de desalinizare. Una dintre acestea, folosind energia termică obținută pe baza arderii țîțeiului, produce 38 de milioane de litri de apă pe zi. Uzina despre care vorbim se află în Kuweit și acoperă în întregime necesitățile de apă potabilă ale acestui raion atît de bogat în petrol.

O serie de instalații similare industriale sau experimentale sînt cunoscute și în alte țări. În U.R.S.S., de exemplu, lângă orașul Șevcenko din Kazahstan au fost puse în funcțiune cîteva uzine de desalinizare, dintre care una are o productivitate de 5 milioane de litri pe zi. În aceeași regiune, nu departe de țîrmul Mării Caspice, se construiește unul dintre marile reactoare nucleare din lume cu o putere de 1.000.000 kW. Noul reactor va funcționa cu neutroni rapizi, ceea ce oferă un avantaj în plus, și anume reproducerea combustibilului nuclear. Din toată puterea instalată reactorul va ceda turbinelor electrice o putere de circa 200—350 mii de kilowați, iar restul energiei termice va fi folosit pentru desalinizarea apelor prin metoda distilării. O asemenea uzină impresionantă poate furniza zilnic circa o sută de milioane de litri de apă potabilă.

Acesta este doar începutul. Instalații uriașe pe bază de reactoare nucleare în care energia înmagazinată în lumea submicroscopică a atomilor de uraniu sau plutoniu va ceda căldură imenselor distilatoare se vor construi și în alte regiuni din Asia Centrală. Prezența lor va face posibilă exploatarea zăcămintelor bogate de minereuri din Kazahstan aflate în zonele secetoase și în deșert, unde lipsesc aproape în întregime resurse naturale: riuri sau bazine de ape potabile subterane. Ele vor scuti statul sovietic de construirea unor canale costisitoare ce urmau să aducă apele Amu-Dariei și Zeravșanului pe drumuri lungi, de sute de kilometri de canale, în regiunea deșertului Kizilkum din R. S. S. Uzbekă. Și acest lucru este ușor realizabil datorită existenței unor rezerve de ape sărate oprite de pinze subterane.

Apa și energia nucleară... Tehnica contemporană a pus în slujba omenirii atomul care, în barele de uraniu ale reactoarelor, cedează energia degajînd căldură. Căldură care, la rîndul ei, este folosită pentru punerea în mișcare a rotoarelor uriașelor turbine și la eliminarea sărurilor din ape.

Utilizarea pe scară largă a energiei nucleare în vederea desalinizării apelor mai oferă și un alt avantaj despre care s-a mai vorbit în treacăt. Acesta este posibilitatea folosirii în același timp a reactorului în calitate de... fabrică producătoare a combustibilului nuclear. Pentru aceasta se preconizează construcția cu precădere a reactoarelor cu neutroni rapizi în interiorul cărora uraniul natural cu greutatea atomică 238, se transformă în cursul funcționării în prețiosul izotop al plutoniului 239, care, la rîndul său, se utilizează în alte reactoare.

Proiecte îndrăznețe

În U.R.S.S. există proiecte care se ocupă de variantele cele mai avantajoase ale

unor asemenea uzine complexe bazate pe folosirea reactoarelor nucleare. Se pare că una dintre soluțiile ideale le reprezintă reactoarele cu o putere termică de circa 2.200.000 kW, care ar putea să furnizeze 510.000 kW de energie electrică și cca 180.000 metri cubi de apă potabilă. Această cantitate este suficientă pentru aprovizionarea unui centru industrial.

Calcululele economice arată că o asemenea uzină costă circa 150—160 milioane ruble și că ea poate să înlocuiască cu succes canalele proiectate. Pentru alimentarea cu apă potabilă a peninsulei Mangișlak, despre care s-a pomenit mai sus, s-au propus inițial mai multe variante: canalizarea spre această regiune a apelor fluviului Ural, o conductă submarină care să treacă pe sub apele Mării Caspice și să aducă în această regiune o parte a Volgăi, schimbarea albiei riului Amu-Daria. Costul acestor proiecte diferă puțin unul de altul și depășește suma de 250 milioane de ruble.

În cazul construcției a două uzine cu o putere termică de 2.200.000 kW, fiecare din acestea ar satisface pe deplin cerințele de apă ale Mangișlakului. În ceea ce privește cheltuielile cele două soluții sînt comparabile, însă uzinele de desalinizare prezintă avantajul că oferă în plus, ca un fel de cadou, două centrale electrice cu o putere totală de 700.000—1.000.000 kW, precum și posibilitatea de a reproduce combustibilul nuclear. Și mai există un element care înclină balanța spre folosirea centralelor atomice de desalinizare. Acesta este costul, de 2—3 ori mai redus, al apei față de cel al apei aduse de la mari distanțe prin apeducte. Adăugînd și acest factor devine clar că utilizarea energiei atomice pentru obținerea apei potabile astăzi constituie nu numai soluția cea mai modernă, dar și cea mai ieftină.

Importanța mare pe care o are obținerea industrială a apei potabile rezultă de altfel și din anvergura cercetărilor efectuate în majoritatea statelor lumii, din ritmul crescînd al colaborărilor între savanții diferitelor țări. Există toate premisele pentru a învinge setea. Ea va fi potolită de apele distilate în uriașele instalații de desalinizare încălzite de energia micului și invizibilului atom pus în slujba păcii.

Theodor Tauth
Institutul de fizică atomică

La institutul de cercetări pentru reactoarele nucleare din Moscova o ultimă verificare a instalației de lucru cu substanțe radioactive

ror valoare poate fi apreciată la cîteva mii de miliarde de dolari.

Dacă azi, să zicem, avem nevoie de un metru cub de apă, peste douăzeci de ani, din cauza creșterii populației și dezvoltării industriei vom avea nevoie de cel puțin doi metri cubi. Or în momentul de față resursele cunoscute și ușor accesibile de apă potabilă sînt aproape complet exploitate. Pentru a preveni catastrofa, omenirea și-a mobilizat însemnate forțe materiale și intelectuale și caută să recupereze timpul pierdut în ultimele decenii în lupta sa împotriva setei.

Printre măsurile organizate la scara mondială poate fi amintit și Deceniul hidrologic internațional inițiat de O.N.U. cu participarea unui număr de circa 15 state, precum și colaborările între diferite țări.

Apa și atomul

Problema apei potabile rămîne o problemă deschisă pentru întreaga lume. A-

să aducă apele Niprului în bazinul Donului. Costul acestei lucrări, după părerile specialiștilor, va fi de circa 250—300 milioane ruble. Este interesant de subliniat însă că în regiunea carboniferă a Donului există o cantitate imensă de ape subterane (de mină) sărate. În fiecare an se scot peste 600 milioane de metri cubi de apă de mină. Depărtarea unor asemenea cantități de apă ridică probleme din ce în ce mai grele. În vederea soluționării lor o serie de instituții din Ucraina au contribuit la întocmirea unui proiect care prevede canalizarea apelor sărate în riul Sivaș. Realizarea unui asemenea proiect grandios, care necesită abaterea a două riuri, ar costa enorm de mult. Se pare că există și o altă soluție care se bazează pe desalinizarea apelor de mină. Dar despre aceasta mai tîrziu...

Într-o situație similară se află și peninsula Mangișlak din Kazahstanul de vest, unde nu de mult s-au descoperit zăcămintele foarte bogate de țîței. În zona

SURPRIZELE UNEI LUMI STRANII

În această lume totul e surprinzător și captivant: vitezele apropiate de viteza luminii, viețile măsurate în milionimi de secundă, transformarea instantanee a unor particule în altele. Imaginația deprinsă să se reazeme pe obișnuitele modele mecanice ale fenomenelor și proceselor, se pomenește deodată neputincioasă. În lumea particulelor elementare domnesc legi speciale. Iar cel care a cutezat să pornească la asaltul lor a trebuit să renunțe la vechile idei despre natură, să caute căi noi pentru talmăcirea fenomenelor ce se petrec aici. Cercetătorul s-a pomenit în fața unei situații când a fost nevoit să interpreteze faptele pe baza principiilor noi, neașteptate, ori de nu, să admită ineptia. Și pentru că natura nu a împrejmuțit acest domeniu nou cu semne de frontieră cu inscripția: „Abandonați aici vechea experiență, pașiți în microunivers”, acest lucru au fost nevoiți să-l facă fizicienii.

Așa a apărut noua teorie locală, reprezentând mecanica cuantică, pusă în concordanță cu teoria relativității și principiul cauzalității.

Până nu de mult teoria locală i-a satisfăcut pe oamenii de știință. Dar, paralel cu dezvoltarea vertiginoasă a fizicii energiilor înalte, ea și-a pierdut puterea și explica „fără tragere de inimă” faptele noi. Și-a pierdut și agilitatea. Din această cauză fizicienii, înarmați cu principii care poate că s-au învechit, răzbat cu greu prin noianul de fapte către adevăr. Uneori aceste fapte formează combinații ispititoare care ar putea servi ca bază pentru teorii îndrăznețe. Dar... de cele mai multe ori aceste teorii sînt efemere. Iată de ce a început să se discute despre necesitatea de a revizui principiile actualei teorii.

În anii din urmă familia particulelor elementare a crescut într-un ritm neobișnuit. Și dacă pînă nu de mult apariția unei particule noi era primită cu entuziasm, în clipa de față ea ne obligă doar să ne întrebăm: unde s-o plasăm? Căci înainte, cînd erau cunoscuți doar electronul, protonul, neutronul și fotonul totul era limpede. Dar acum ce să facem cu grupurile întregi de mezonii, hiperonii și rezonanțe? Potrivit datelor recente conferințe de la Dubna astăzi se cunosc mai bine de o sută de particule.

Pînă nu de mult, întrebarea de mai sus nu-și găsisse răspuns. Dar iată că la începutul acestui an a fost descoperită încă o particulă, hiperonul omega minus. Această descoperire este socotită ca o izbîndă măreață. Cu cîtiva

ani în urmă apariția ei fusese prevăzută de un grup de oameni de știință americani, ceea ce înseamnă că există totuși o legitate.

Întîmplarea cu hiperonul omega minus i-a determinat pe fizicienii să privească cu speranță principiul simetriei unitare. Descoperirea lui a fost primită la conferința de la Dubna ca un eveniment important. Primii care au enunțat încă în 1959 ideea simetriei particulelor elementare au fost oamenii de știință japonezi. Doi ani mai tîrziu au devenit adepții ei și savanții din America și Europa. Sistematizarea fundamentată pe principiul simetriei unitare este un fel de tablou Mendeleev pentru particulele elementare. La temelia ei stă ideea simplă a distribuției diversității de particule în grupe, în așa fel, încît în interiorul fiecărei grupe masa particulelor să fie plasată după o anumită lege. Legea a fost găsită. Cu toate acestea e prematur să afirmăm că în microunivers domnește acum armonia și ordinea. Căci fiecare grupă are mai multe locuri libere decît ocupate. Și numai viitoarele experiențe vor putea confirma sau infirma simetria unitară.

Dar să vedem în cîteva cuvinte ce a însemnat pentru fizică această descoperire. A făcut ea oare să dispară haosul din microunivers? Da. Dar, s-au clarificat oare datorită ei multe probleme? Nu. Am fi peste măsură de optimiști dacă ne-am gândi că apropiindu-ne pe această cale de structura microuniversului am putea soluționa problema creării teoriei lui succesive.

Comunicarea făcută de savanții americani J. Cronin și V. Fitch în ca-

drul conferinței de la Dubna despre o nouă dezagregare a mezonului K neutru a fost primită ca o descoperire senzațională. Pretutindeni se vorbea numai despre această noutate: în ședințe, ca și la o ceașcă de cafea. Anticipînd puțin voi spune că dacă va fi confirmată interpretarea acestei experiențe, descoperirea va însemna prima piatră aruncată în vechia teorie locală.

Fizicienii americani au observat și ei o nouă dezagregare a K-0-2 mezonului. S-ar părea că aici nu e nimic surprinzător. Sînt cunoscute doar și alte forme de dezagregare a lui. Totuși, din punct de vedere al teoriei moderne acest gen de dezagregare a particulei pomenite nu este posibil.

K-0-2-mezon se numără printre particulele „stranii”. (Se numesc stranii deoarece în procesul de dezagregare ele se comportă altfel decît la naștere). Pînă acum au fost cunoscute doar dezagregări ale K-0-2-mezonului în 3 mezonii pi. Acestea erau conforme cu principiul simetriei microuniversului și cu reversibilitatea fenomenelor elementare din el. Dar, dacă este posibilă încă o dezagregare a acestei particule în 2 mezonii pi, atunci fenomenele elementare sînt ireversibile. Iar aceasta contravine teoriei locale. Căci ea admite existența timpului negativ, desfășurarea proceselor în sens invers, întocmai ca pe o peliculă de film rulat înapoi. Dacă lucrurile stau într-adevăr așa ne vor arăta experiențele viitoare.

După această descoperire ne apare și mai justificată atracția fizicienilor pentru revoluția ideilor. Cunoștințele actuale despre lumea particulelor elemen-

tare se sprijină pe teoria cuantică a cîmpului născută cu treizeci de ani în urmă. Cu toate că de atunci s-au dezvoltat neconținut metodele ei matematice, bazele fizice n-au cunoscut o evoluție esențială. De aceea mulți fizicienii sînt ferm convinși că cheia pentru înțelegerea legilor microuniversului va fi găsită numai după ce principiile fundamentale ale teoriei moderne vor cunoaște transformări revoluționare.

S-ar putea ca tocmai aceasta să explice interesul pentru secția „ideilor noi” pe care ar fi mai potrivit s-o numim secția „ideilor eretice”. Ea a adunat din toată lumea „uneltitori” care atacă vechile cunoștințe despre univers. Și cu toate că multe din aceste idei nu au un fundament prea solid, unele merită toată atenția.

Fizicienii încearcă de multă vreme să găsească răspuns la întrebarea ce este o particulă elementară. Teoria modernă a cîmpurilor cuantice ocolește această întrebare și analizează interacțiunea particulelor „într-un anumit punct”, greșind astfel premeditat. Căci o particulă poate fi orice, numai punct nu. Această greșală îi costă scump pe fizicienii. În efectuarea diverselor calcule ei sînt învinși de infinit. Iar dacă i-am atribui particulei o anumită formă, atunci infinitul dispăre și pe primele trepte ale „scării logice” a noii teorii totul ne va apărea normal dar mai apoi... Mai apoi vor apare vitezele mai mari decît viteza luminii.

Nu e oare firesc ca unii fizicienii să se îndoiască de continuitatea spațiului și timpului? În universul înconjurător totul se compune din particule izolate, care trec dintr-o stare în alta prin salturi, dar spațiul și timpul sînt socotite, nu se știe de ce, continue.

Iată de ce ne apare pe deplin firească ideea cuantificării spațiului și timpului. Ideea în sine nu este nouă. Mulți fizicienii nădăjduiesc să construiască pe aceste principii o teorie nouă.

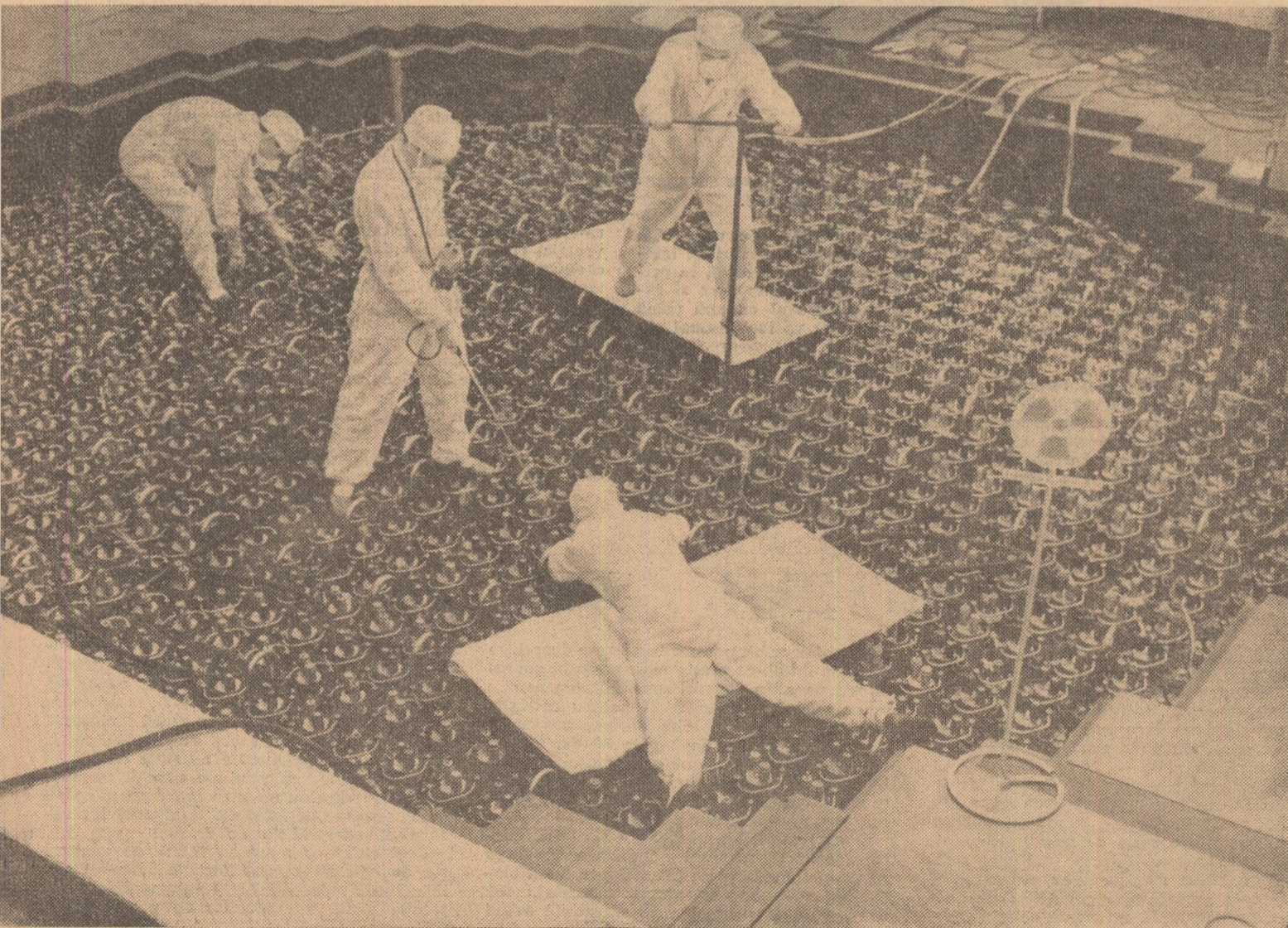
Deosebit de îndrăznețe și interesante sînt căutările lui V. Kadișevski, tînar colaborator al Institutului unificat de cercetări nucleare. El a interpretat spațiul și timpul ca pe un cîmp compus din cîteva particule neutre noi. Deci în loc de spațiu și timp, particule... Acum o mie de ani nimănui nu-i trecea prin gînd că, de pildă, cristalul transparent de cuarț are rețea cristalină. Abia în veacul din urmă s-a stabilit, cu ajutorul undelor rîtrasculte, că el se compune din particule izolate. Sau, poate, în urma unor cercetări mai profunde, fizicienii vor găsi cuante noi ale spațiului și timpului?

Ceea ce ne tulbură nu este caracterul neobișnuit al lucrărilor acestei orientări, ci lipsa lor de desăvîrșire, precum și contradicțiile ce le sînt proprii. Multe din ele atacă legea conservării energiei. Mai mult decît atît, mase ale unora și accelerații particulelor se obțin pentru zone diferite ale spațiului pe căi diferite. Așa, de pildă, electronul din Soare se deosebește, în ce privește masa, de electronul de pe Pămînt. Aceasta ne face să avem unele îndoieli. Sau, cine știe, poate că așa este?

Căile pe care pășeste gîndirea umană spre adevăr ni se par uneori neverosimile. Dar oricît de ieșite din comun ar fi ideile unui savant, ele sînt totuși justificate dacă îl apropie fie măcar cu un singur „atom” de cunoașterea Universului. Căci la vremea lor au părut stranii și ideile lui Einstein și Planck. Dar tocmai mulțumită caracterului lor revoluționar ele au interpretat Universul într-un mod nou. Și oricît de complex și de multilateral ne-ar apărea universul particulelor elementare, nu ne sînt suficiente două-trei cuvinte pentru a exprima ideea fizică care ar putea să-l clarifice întru totul. Tocmai aici se cere, mai mult ca oricînd, acel pas simplu pe care îl numim genial.

D. Blohințev

Membru corespondent
al Academiei de Științe
a U.R.S.S.

Așa s-a montat reactorul, inima atomică a centralei atomice Beloiarsk

„Ural-2”, mașina matematică folosită în medicină pentru stabilirea diagnosticului în bolile grave de inimă

Esculap răspunde...

MARTIN B. — București : 1) Hiperclorhidria (hiperaciditatea) este destul de frecventă și la oamenii sănătoși (aproximativ în 50% din cazuri). Aciditatea mare a conținutului gastric nu înseamnă că sucul secretat de glandele gastrice este excesiv de acid. Alți cit se cunoaște, maximumul normal de 0,5—0,6 la sută de acid clorhidric, nu e niciodată depășit. Aciditatea mare a sucului gastric e datorită fie secreției unei cantități anormal de mari de suc (hipersecreție), fie unei deficiențe a factorilor care reglează aciditatea gastrică. 2) Bicarbonatul de sodiu singur nu este un bun „corector” al acidității, pentru că după o primă fază de neutralizare a acesteia, produce o aciditate crescută. Este mai utilă folosirea lui în „pansemente gastrice” de tipul „pan-gastrin” sau formula : Rp. Natrium bicarbonicum 1 g + Calcium carbonicum 0,50 g + Magnesia usta 1 g. Pentru un pachet. DS : se dizolvă un pachet în 100 gr. apă caldă și se bea după masă. 3) Belafitalul este unul și același medicament cu Fobenalul iar Belafitalul se găsește în prezent în comerț cu numele schimbat de Foladon. Le puteți folosi cu avizul medicului, în perioadele dureroase.

VOINESCU A. Gh. — Com. Lăpușata : Nu ne putem da seama despre ce afecțiune e vorba. Simptomele pe care le descrieți nu sînt concludente. Mai util ar fi fost să ne scrieți și ce diagnostic vi s-a pus în cele șapte consultații care vi s-au făcut. Considerăm în orice caz, că fiind vorba de o afecțiune O.R.L. mai rebelă la tratament, ar trebui să fiți reexaminat de un medic specialist dintr-un centru mai mare, care vă va putea ajuta fără îndoială.

POPESCU — Brașov : Nu trebuie să fiți pesimist. Întimplarea pe care ne o relatați este aproape normală în condițiile descrise de dv. și ea nu trebuie să vă dezarmeze. Aveți o vîrstă cînd asemenea accidente pot surveni, dar se pot ușor remedia. Vă recomandăm gimnastică, sport, dusuri reci alterneînd cu cele calde și eventual o cură cu un preparat hormonal de tipul „Madiol”, 2-3 comprimate zilnic timp de 4 săptămîni sau „Testosteron” 25 mg (o fiolă) de 2-3 ori pe săptămîna, timp de o lună; ulterior o pauză de 1—2 luni după care se reia tratamentul.

MĂNESCU — Arad : 1) Vitamina H (Biotina) este utilă pentru întreținerea unui păr sănătos, ajutînd la creșterea și vitalizarea lui, dar nu în cazul unui păr bolnav. 2) În procesele seboreice intense se recomandă vitamina B₆ cu sau fără acid folic. Vitamina B₆ denumită și antiseboreică este însă activă numai în doze mari : 3—4 fiole pe zi care pot fi luate și pe gură — 10 zile pe lună. 3) Vitamina B₂ nu are acțiune netă antiseboreică folosindu-se doar în dermite pe teren seboreic. 4) Cortizonul și derivații săi nu au rațiune în cazul dv. 5) Acidul pantotenic este cunoscut ca o substanță de inhibiție a bulbului pilos și de aceea se recomandă lăptișorul de matcă, în care se găsește în cantitate apreciabilă. Se va consuma o fiolă de lăptișor, dimineața, în apă îndulcită. Cît despre Inozitol, rezultatele nu sînt concludente, puteți totuși încerca preparatul romînesc Fonozit — 3 pe zi. Aveți însă grijă să nu vă supra-dozati medicamentele obținînd efecte... contrare !

E bine să știți...

...**CRAMPELE** abdominale sînt destul de frecvente la sugari, mai ales la cei care inghit lacom și la cei care sug mai mult de 10—12 minute. Ele pot fi evitate sau calmate prin respectarea orarului și duratei alăptării și prin aplicarea pe abdomenul sugarului a compreselor cu apă caldă, stropite cu alcool și schimbate des.

...**FLICTENELE** (bășicile) formate din cauza rosăturilor nu vor fi tăiate niciodată cu foarfeca sau lama, prezentînd pericol de infecție. Cel mai bine este să le înțepăm cu un ac curat flambat și apoi să le stoarcem cu un tampon de vată muiat cu alcool. Vindecarea lor este ușurată

dacă sînt unse după aceea cu unguent sulfamidat (sulfanii).

...**BAIA** sugarului este una din cele mai importante măsuri de igienă. Apa băii va fi mai caldă în primele trei săptămîni, apoi va fi răcită treptat. Dușul cu apă caldă (34—35 grade) se va face numai copiilor care stau în picioare. Cada sau albișoara copiilor nu vor mai fi folosite și în alt scop.

...**NUCILE** sînt alimente greu digerabile din cauza bogăției lor în grăsimi și celuloză. Consumate în cantități prea mari ele pot provoca chiar la omul sănătos dureri abdominale, diaree, balonări.

Gustați? Da!... Dar cum?!

Gustul este o funcție de analiză chimică foarte originală care prezintă încă numeroase necunoscute. Excitația provocată de diferite substanțe introduse în gură, este preluată de fibre care intră în componența a patru nervi diferiți : glossofaringian, vag, facial și trigemen.

Intră substanțele gustative în contact direct cu aceste terminații nervoase? Nu. Analizatorul gustativ are în mucoasa limbii și vîlul palatin o serie de celule senzoriale „specializate” care mijlocesc acțiunea substanței gustative asupra căilor nervoase.

Care este mecanismul gustului? S-a dovedit că o substanță nu poate acționa asupra receptorilor gustului decît în stare lichidă. Solidă fiind, ea trebuie să poată fi dizolvată de salivă. Receptorii gustului sînt situați în mod neomogen pe suprafața internă a gurii și pe limbă. Virful limbii de pildă

este mai sensibil pentru dulce spre deosebire de baza limbii care este mai sensibilă gusturilor amare. În general sensibilitatea pentru amar este mai mare decît pentru celelalte gusturi. O soluție de chinină este percepută chiar în concentrație de 1 g la 30 000. Gustul acru nu este identic la o diluție a acizilor de peste 1/5 000. Pe de altă parte sarea sau zahărul dizolvate în proporție de 1—2% nu reușesc să schimbe gustul apei.

O particularitate ciudată a simțului gustativ este „fenomenul de adaptare”. După scrumbie, supă pare nesărată, iar după ciocolată, cafeaua pare amară. Aceasta din cauză că sub acțiunea unei substanțe avînd un anumit gust, scade sensibilitatea pentru gustul respectiv, ea și cînd simțul ar „obosi”, ar înregistra mai puțin.

În componența gustului mai intră apoi o serie de factori secundari, dar nu lipsiți de

importanță. Mirosul, temperatura alimentelor, atingerea iau parte în diferite feluri la formarea impresiilor gustative complexe care au ajuns, în viața civilizată, la un mare rafinament. Berea rece este astfel mai bună, mai „gustoasă” decît cea caldă, din cauza temperaturii; prăjiturile aromate cîștigă în savoare prin mirosul pe care îl degajă; condimentele dau un gust mai bun mîncării prin „senzația de înțepare” a piperului, muștarului, ardeiului ș.a.m.d.

Deși există o mare varietate de gusturi, s-a dovedit că ele sînt formate dintr-un număr limitat de calități fundamentale. Întreaga gamă a gusturilor se poate obține prin combinarea în proporții variate a patru gusturi esențiale : acid (acru), dulce, amar și sărat.

Dr. E. Lazarev

SCIATICA

Sciatica, sau mai corect nevralgia sciatică, este o durere stăruitoare, care cuprinde întreg traiectul nervului sciatic și teritoriul său de distribuție.

Acest nerv, pornind din regiunea posterioară a soldului (regiunea fesieră) străbate în continuare regiunea posterioară a coapsei, fața postero-externă a gambei și se termină pe marginea externă a piciorului în călcii.

Privită în trecut ca o suferință a nervului sciatic, fie că era vorba de o sciatică reumatică sau de una artritică, nevralgia sciatică este considerată astăzi o manifestare secundară a unor procese patologice situate la rădăcina nervului. Într-adevăr, la acest nivel, coloana vertebrală poate fi atacată de o reumatism cronic, de o spondilită sau spondiloză cu modificări osoase (ciocuri sau osteofite), de o hernie a discului intervertebral etc. care provoacă apăsări sau jene circulatorie asupra rădăcinilor lombo-sacrate ale nervului de unde și termenul deseori folosit de *lombo-sciatică*.

Lombo-sciatica este indeobște o boală a vîrstei adulte, la copii ea întîlnindu-se cu totul excepțional. Cauzele cele mai frecvente care o provoacă sînt reumatismul cronic, frigul și umezeala (sciatica reumatică și „a frigore”). Alteori injecții intramusculare cu substanțe dureroase făcute greșit, în apropierea nervului sciatic, eforturile fizice mari cerute de unele profesii, anumite procese inflamatoare din micul bazin sau boli generale cu localizare nervoasă secundară (sifilis, gripă, gută, diabet, zona zooster) pot declanșa la rîndul lor o criză de lombo-sciatică.

Accesul începe de obicei brusc, prin dureri persistente în șale (lumbago), care apar cu ocazia unui efort (hernia de disc) sau după expunere la frig și umezeală. După cîteva zile, durerea lombară se atenuează și în schimb iradiază pe traiectul nervului sciatic. Durerile acum se intensifică, bolnavul încercînd senzația de jungă sau de sfișiere. Alteori durerile lombare lipsesc, fiind înlocuite cu înțepături și amorțeală a nervului sciatic.

Durerea are un caracter spontan, putînd fi provocată de cele mai ușoare mișcări, de tuse sau strănut, ceea ce îl silește pe bolnav să se imobilizeze într-o poziție în care accesul sînt mai rare. În marea majoritate a cazurilor, durerile sînt numai pe o parte. Ca urmare, imobilizarea bolnavului într-o atitudine nedureroasă cauzează devierea coloanei vertebrale de partea bolnă, sau mai rar de partea opusă.

Mersul, posibil în faza cronică a bolii, cînd bolnavul se dă jos din pat, se face șchiopătînd, cu membrul inferior ușor indoit, atîngînd solul cu virful piciorului, așa încît pare că „merge saluțînd”. Urcarea și coborîrea unei scări cauzează mari dureri. În cazurile prelungite și grave se observă o slăbire și chiar un anumit grad de atrofiere a mușchilor gambei și fesei de partea bolnă.

Tratamentul va diferi în funcție de boala inițială al cărei principal simptom sînt durerile sciatică. Astfel, în cazul destul de frecvent al unei hernii de disc intervertebral se aplică la început un tratament medical, conștînd în repaus la pat pe un plan mai dur (eventual pe pat de lemn sau de gips), medicație calmantă a durerilor și infiltrații cu xilină sau novocaină paravertebrale pentru relaxarea musculaturii contractate. Ulterior, dacă tratamentul medical nu dă rezultatele dorite și durerile sînt foarte intense, se impune o intervenție chirurgicală pe coloana vertebrală.

În așa-zisele sciatic reumatismale, repausul la pat este obligatoriu, însă fără o imobilizare prelungită peste măsură a bolnavului. Eforturile fizice, umezeala și frigul trebuie evitate cu desăvîrșire. Pentru acest motiv trebuie vor fi imobilizate într-un lombostat (centură lombară) sau un briu vătuit pentru a întreține căldura regiunii. În general orice anti-nevralgic, Algalcalminul, Antidorenul și în special orice anti-nevralgic, cu excepția opiaceelor, sînt recomandabile pînă la chemarea medicului. Infiltrațiile cu xilină, novocaină, sau ionizări cu novocaină, salicilat sau aconitină, injecții cu vitamina B₁ fortisim, raze ultraviolete, în doze eritematoase pot da, de asemenea, rezultate bune.

După calmarea durerilor se recomandă, sub continua supraveghere medicală, un tratament fizioterapeutic conștînd în aplicații de raze ultra-scurte sau curenți dia-dinamici, roentgenoterapie profundă în regiunea lombo-sacrată, împachetări sau onțțiuni cu nămol, tratament balnear într-una din stațiunile antireumatice. În cazurile deosebit de rezistente la orice tratament se recurge în ultimă instanță și la tratamentul cu cortizon.

Dr. Klavdia Linețkaia

FILMUL

CHAPLIN

despre el-însuși

„M-am născut la 16 aprilie 1889, la ora 8 seara, pe strada East Lane, Wolworth. Curind după aceea ne-am mutat într-o altă casă pe West Square, în Lambeth (raion al Londrei — N.A.) După cum îmi spunea mama, lumea mea era fericită.”

Așa își începe Charlie Chaplin cartea de curind terminată, „Autobiografie”, care va vedea lumina tiparului la 10 octombrie într-o editură londoneză. Cu permisiunea autorului, suplimentul duminical londonez „Sunday Times” a publicat într-un număr recent prima parte a cărții. Judecând după cele patru pagini de ziar, volumul se anunță deosebit de interesant.

Desigur, admiratorii marelui actor și regizor îi cunoșteau și până acum îndeajuns de bine viața și arta: din filme, din numeroasele lucrări despre Charlie Chaplin, din articolele apărute în ziare și reviste, din povestirile celor care s-au întâlnit sau au lucrat cu dînsul, deși sînt cîțiva ani de cînd duce o viață destul de retrasă în casa de pe malul lacului Geneva. Cu „scribii” preferă să aibă de a face cît mai rar. Cu ocazia apariției primelor capitole ale „Autobiografiei” în „Sunday Times”, a acceptat totuși să-i primească pe redactorul ziarului respectiv, Francis Windbam și pe lordul Snowdon, soțul prințesei Margaret, care i-a fotografiat pe Charlie Chaplin și pe Oona Chaplin acasă la ei.

Francis Windbam scrie: „La cei 75 de ani ai lui, Charlie Chaplin este la fel de vioi ca Charlot de pe vremuri: se mișcă ușor și elegant ca un dansator. Manierele lui sînt puțin ostentative, aproape cochete; dar în orice clipă te poți aștepta la un gest de nerăbdare sau chiar de bruschetă. Chaplin nu are nimic din atitudinea rece și distantă care se întâlnește atît de des la marile personalități”.

Sînt unsprezece ani de cînd Charlie și Oona stau în casa albă ale cărei ferestre dau spre lacul Geneva și spre Alpii înzăpeziți. Uneori ușa ei rămîne deschisă toată seara, și atunci au acces pînă și turiștii — vînători de autografe. Chaplin este un admirabil povestitor și un mim neîntrecut: imitațiile lui sînt degajate, firești, lipsite de malitii.

Chaplin are zece copii. Doi băieți sînt de la prima soție. Trei băieți și cinci fete de la Oona. Pe fete le divinizează. „Tot ce îmi doresc pentru copiii mei este o cultură solidă.”

Un vis împlinit:

camera fără zgomot

Operatorii-reporteri hrăneau de multă vreme visul de a poseda un instrument de lucru care să nu le trădeze prezența prin zgomotul caracteristic al camerelor de filmat. Și iată, după cum ne anunță presa sovietică, visul le-a fost împlinit. La Moscova a fost construit primul aparat care permite sincronizarea luării de imagini pe pelicule de 35 mm și înregistrarea sunetului.

În plină acțiune, noua cameră de filmat, numită „Era”, nu produce decît 35 de zecimi de puncte de zgomot. Dar s-ar putea ca această cifră să nu spună prea mult cititorilor. De aceea să ne imaginăm că am intra într-o cameră acustică, izolată de orice zgomot din afară și în care, teoretic, trebuie deci să domnească o tăcere desăvîrșită. Să punem în priză un aparat de măsurare a intensității zgomotelor. Numai decît am vedea că acele ar varia între 24 și 26 zecimi de puncte. Ar însemna, deci, că încăperea „respîră”, vibrează și emite sunete imperceptibile pentru urechea omenească.

Funcționarea fără zgomot a mecanismului care pune în mișcare pelicula și manevrarea comodă a camerei de filmat „Era” permite operatorilor să ia imagini în orice împrejurări, fără a atrage luarea aminte a celor filmați.

În orice caz, aș vrea să fiu convins că nu știu mai puțin decît alții”. Și, bineînțeles, își adoră soția. Sînt căsătorii de 21 de ani. „De dragul ei Chaplin continuă să trăiască” — scrie Windbam.

Marele actor compune acum muzică: visează să scrie o operă. Pregătește un scenariu pentru fiul lui, Sidney. Dar mai mult decît orice l-a absorbit cartea lui. A scris-o la sugestia lui Graham Greene și a lucrat la manuscris, cu întreruperi, timp de șapte ani. Îl nervează la culme afirmațiile neîntemeiate din presa americană cum că „Autobiografia” n-ar fi scrisă în întregime de el. Chaplin a rescris-o de cîteva ori. Și după publicare ar vrea să o refacă încă o dată, cu ațit mai mult cu cît anumite episoade au trebuit să fie excluse din varianta definitivă. „Zilele activității mele actoricești s-au sfîrșit. Nu mai vreau să port mască”.

Păcat, desigur, că nu-l vom mai vedea pe Charlie Chaplin pe ecran într-un rol nou. Dar îl vom cunoaște în schimb pe Chaplin cu condeiul în mînă. Primele capitole sînt închinete unei perioade foarte îndepărtate și, în această parte a cărții, Chaplin ajunge abia pînă la vîrsta de 8 ani, din care aproape trei i-a petrecut împreună cu mama și cu fratele pe scene mici și urite, în jalnice cămăruțe mobilate. Voi reproduce aici un scurt fragment referitor la debutul marelui Chaplin, care n-avea pe atunci decît 5 ani. Asta s-a întîmplat atunci cînd mama lui, actrița de varietate, răcită și răgușită, a trebuit să părăsească scena în huiduielile publicului.

„Fiindcă mama n-a mai putut să cînte, la vîrsta de 5 ani am nimerit pentru prima oară pe scenă. Mama mă lua de obicei cu ea la teatru, nevîrind să mă lase singur în cămăruțele mobilate pe care le ocupam. Juca atunci la „Aldershot”, un teatru murdar, îmbicsit, frecventat în special de soldați. Îmi amintesc că eram în culise cînd mama și-a pierdut vocea și a început să vorbească în șoaptă. Publicul a izbucnit în ris, s-au auzit mirolăituri. La început nu era prea clar și n-am înțeles bine ce se petrece. Dar hărmălaia creștea, și în cele din urmă mama a trebuit să părăsească scena. Cînd a venit în culise era foarte amărîtă și s-a certat cu directorul. Acesta, care mă văzuse odată producîndu-mă în fața prietenilor ma-

mei, i-a spus să mă trimită în locul ei.

Îmi amintesc cum, în tot scandalul acela, directorul m-a luat de mînă și, după cîteva fraze explicative adresate publicului, m-a lăsat singur pe scenă. În fața luminilor rampei, în fața oamenilor agitați, în fumul gros de mahoră am început să cînt acompaniat de orchestra care nu-mi ghicea de loc intențiile. Era un cîntec foarte la modă pe atunci, „Jack Jones”.

În toial „spectacolului”, pe scenă s-a abătut o ploaie de monede. Imediat am întrerupt cîntecul și am anunțat că întîi vreau să string banii și apoi voi continua. Sala a izbucnit în hohote de ris. Mă simțeam ca acasă. Vorbeam cu publicul, dansam și îi imitam pe alții, inclusiv pe mama. Și cînd, cu toată naivitatea, am imitat-o cum și-a pierdut vocea, am fost uimit de impresia pe care am făcut-o asupra auditoriului. Lumea ridea, mă încuraja și a început iar să-mi arunce bani. Iar cînd mama a venit pe scenă să mă ia, apariția ei a fost întîmpinată cu o furtună de aplauze. Aceasta a fost pentru mine prima apariție pe scenă, iar pentru mama ultima”.

Așa începe biografia lui Charlie Chaplin, marele actor. Acum Charlot ni se relevă ca scriitor.

V. Osipov

Un vînător neobosit

Alexandr Zguridi este un vînător înarmat... cu un aparat de filmat. El și-a închinat treizeci de ani de viață, adică jumătate din întreaga-i existență, pasiunii de călător, de explorator al naturii care pătrunde taine adesea greu accesibile, pentru a le pune la îndemîna milioanei de spectatori.

Înzestrat cu un talent extrem de particular și cu o perseverență implacabilă, Zguridi a întemeiat un gen original de artă cinematografică, în care operatorul nu este un martor impasibil sau un simplu fotograf al fenomenelor naturii, ci un artist care cîntă natura, lumea înconjurătoare cu mijloacele unui poet.

Animat de o inepuizabilă energie, Alexandr Zguridi a poposit în locuri foarte deosebite între ele și de multe ori foarte depărtate și greu abordabile, în care păsările și animalele nu cunosc încă frica de om și unde el și-a putut filma nestingherit poemele sale despre natură.

În ultimul timp Zguridi a călătorit prin Australia și Noua Zeelandă, unde a lucrat la una din părțile noului lui film despre „fosilele vii” care mai dăinuie în lume, vechi specii de animale — rămășițe ale unor vremi de mult dispărute. Celelalte părți ale filmului au fost turnate în Indonezia, insulele Kurile și Marea Aral. Căci Zguridi obișnuiește întotdeauna să turneze filme-povestiri, cu acțiuni dramatizate. Cele mai cunoscute filme ale lui — începînd din 1935 cînd a turnat prima peliculă — au fost: „In adîncurile mării”, „Printre nisipurile Astei centrale”, „Colț alb”, „O întîmplare în junglă”, „Gheșurile oceanului”, „Povestea unui gigant al pădurii”, „In Pacific”, „Pe cărările junglei”, „Drumul strămoșilor” — adică tot atîtea lung-metraje.

Artist al poporului al R.S.F.S.R., vicepreședinte al Asociației internaționale a cinematografului științific, Alexandr Zguridi este una din personalitățile cele mai remarcabile ale lumii filmului sovietic.

FILME NOI

„Caravana albă” călătorește...

Fotografia de mai jos înfățișează o scenă dintr-un nou film sovietic, bine primit de public și de specialiști: „Caravana albă”. Realizat în studiourile din Tbilisi de regi-

zorii Eldar Șenghelaia și Tomaz Meliava, filmul are ca protagonistă pe actrița Ariadna Șenghelaia, cunoscută spectatorilor noștri din „Eugenie Grandet”, „Ekaterina

Voronina”, „Fii atentă, bunicoțu! ș. a.

„Caravana albă” a fost turnat în Gruzia. Dar realizatorii au ales ca decor și loc de acțiune nu peisajele spectaculoase ale litoralului gruzin și ale luxuriantelor grădini caucaziene, ci munții austeri și stînga înfinită din regiunea Mării Caspice. Acolo, într-un sat anonim, trăiesc eroii filmului — ciobani, crescători de oi și familiile lor. Viața eroilor pare la prima vedere monotonă, aspră. Iarna ciobanii coboară în sat spre a face un scurt popas, iar primăvara, mîindu-și turmele, o pornesc din nou la drum, în munți, cu caravana albă, pentru a lipsi aproape un an.

Subliniind prin structura plastică a filmului caracterul cotidian al acestei ambiante, autorii se apropie cu o afectuasă atenție de oamenii simpli, curajoși și harnici, pe care i-au ales ca eroi, de lumea lor interioară, de raporturile lor reciproce, de atitudinea lor față de datorie. Autorii par să spună: da, oamenii aceștia n-au nimic remarcabil. Sînt îmbrăcați simplu, uneori nu se bărbieresc zile întregi, sînt zgîrciți la vorbă și în manifestarea sentimentelor, munca lor nu are nici ea nimic spectaculos. Dar apropiată-vă de ei, încercați să-i cunoașteți și veți înțelege nu numai greutatea zilnice ale acestei ocupații monotone, ci și romantismul ei, veți putea aprecia curajul lor, dragostea de viață și natură, franchețea relațiilor dintre ei și marea lor noblețe sufletească.

Tocmai acest sondaj plin de delicatețe în universul sufletesc al eroilor, precum și meditația filozofică pe tema locului și sensului existenței umane, a drepturilor și datoriilor, au asigurat succesul filmului pe ecranele sovietice și străine.

Scenă din film

Reflector

● După „Mozart și Salieri”, după „Iolantha” care a rulat în 52 de țări, regizorul Vladimir Gorikker lucrează la al treilea film-operă — „Logodnica țarului” de Rimski Korsakov.

● „Logodnica țarului” se realizează tot în studioul din Riga, operator fiind același Vadim Mass care a semnat imaginea la „Mozart și Salieri” și „Iolantha”.

● La „Lenfilm” se turnează cîteva scurt-metraje artistice după povestirile lui Cehov. Autorii lor sînt foarte tineri, încă nu și-au terminat studiile. Istoria realizării acestor filme este interesantă. Tînărul operator al studioului, Boris Timkovski, trebuia să facă o „lucrare de control” (este student la cursurile fără frecvență ale Institutului unional de cinematografie). Cîțiva co-

legi s-au oferit să-l ajute. Au fost alese trei povestiri de tinerete ale lui Cehov — „Chirurgia”, „Conștopistul” și „Insuccesul”. Cu forțe colective a fost scris scenariul, după care au început turnările...

● Recent, un grup de cinești sovietici au fost distinși cu titluri. Regizorii Alexandr Ivanov și Iosif Heifij au fost făcuți

artiști ai poporului ai U.R.S.S., iar regizorul Mihail Kalatozov și actorul Erast Garin — artiști ai poporului ai R.S.F.S.R. Titlul de maestru emerit al artei al R.S.F.S.R. a fost acordat regizorilor Mihail Tehanovski, Lev Atamanov, Lev Kulidjanov și Stanislav Rostofki. Iar Oleg Strijenov și Alexei Konsovski au fost distinși cu titlul de artiști emeriji ai R.S.F.S.R.

Un colț puțin cunoscut în Columbia

V I O T A

În camera unui hotel nu prea curat din centrul Bogotei, a sunat în sfârșit telefonul, pe care-l așteptam cu nerăbdare de câteva zile.

— La amiază plecăm — a răsunat un glas prietenos la capătul celălalt al firului.

Antoine Aquaviva, corespondent al „Humonité”-ului a sărit în sus de bucurie. Se afla de câteva luni în America Latină și acum, în Columbia, drumurile noastre se întinuseră. Amîndoi ardeam de dorința de a vizita Viota.

Viota este o regiune rurală, cu o suprafață de câteva sute de kilometri pătrați, aflată în Cordilierii răsăriteni. Cincisprezece mii de țărani cultivă acolo cea mai bună cafea din lume. Dar respectiva regiune nu e celebră numai prin acest lucru.

Sînt 36 de ani de cînd țărani din Viota, o municipalitate din preajma capitalei columbiene, ajunși la disperare din pricina mizeriei și a prigoanei polițienești au luat, sub conducerea partidului comunist, în propriile lor mîini puterea, și-au ales organe administrative și au împărțit egal pămîntul între ei. În toți acești ani ei au cultivat în mod pașnic cafea și au plătit la timp impozitele către stat. La sfîrșitul celui de al cincilea deceniu, cînd Columbia a fost scaldată în sînge din pricina acțiunilor puse la cale de reacțiune, cărora le-au căzut jertfă câteva sute de mii de oameni, Viota a fost singura regiune din țară în care a domnit pacea și liniștea. Detașamentele țărănești de apărare au barat calea bandelor de teroriști.

Autoritățile au încercat în repetate rînduri să se răfuiească cu Viota. Dar țărani înarmați au respins toate atacurile. Timp de 36 de ani nici un agent dușman n-a pătruns acolo viu. Sînt zece ani de cînd n-a mai fost pus la cale nici un atentat împotriva Viotei. Munții inaccesibili, dirzenia apărătorilor ei și solidaritatea oamenilor muncii din Columbia au făcut ca Viota să fie invincibilă. S-au împlinit 36 de ani de cînd deasupra Viotei a fost înălțat pentru prima oară steagul Partidului Comunist din Columbia.

„Un „Jeep” vechi tixit pînă la refuz, aparținînd Comitetului Central al Partidului Comunist din Columbia, ne poartă către inima munților.

— Țineți seamă că sinteți într-un fel niște Columbi — ne spune amuzat Gilberto Vieira. — Pînă acum nici un străin n-a pătruns în Viota.

Gilberto Vieira, secretarul general al partidului comunist, este bine cunoscut în țară. E un bărbat înalt, bine făcut și pare mai tînăr decît cei peste cincizeci de ani pe care-i are.

În sfîrșit ajungem într-o mică așezare de munte. Se înseriază. Sătulețul seamănă bine cu așezările pe care le-am întîlnit în drumul nostru: case construite din piatră cioplită, copii desculți pe ulițe.

— Aici începe Viota și tot aici se pune fundamentul viitoarei Columbi — ne spune Gilberto Vieira.

Un bărbat în vîrstă, vinjos, îmbrăcat ca și ceilalți țărani cu pantaloni largi, cămașă de culoare deschisă și sandale pe piciorul gol, ne îmbrățișează prietenos pe fiecare.

— Victor Merchan, secretar al organizației de partid din Viota — ni se prezintă el.

Acest bărbat cu ochi surizători este celebrul Merchan, care de treizeci și șase de ani conduce organizația de partid locală și pe care ziarele columbiene îl numesc „președintele”.

Apoi, timp de două ore ne cățărăm prin bezna nopții pe munți. Poteca pietruită face coturi neașteptate, pierzîndu-se uneori în desigurile de banani. Intrucît sîntem neobișnuiți cu o asemenea drum începem să gîfîim și, deși e răcoare, sîntem lac de sudoare. Dar n-avem timp să ne gîndim la oboseală.

Grupul e condus de șeful unui detașament de apărare. Singura lui armă este un mic pumnal vîrit la briu. La fiecare 200—300 de metri el rostește încet parola. Izbindu-ne în întuneric unul de altul, pășim cu curaj înainte.

— Într-o zi, un grup de tovarăși au vrut să ne viziteze — ne povestește Victor Merchan — fără să ne prevină, însă. Era lumină și s-ou gîndi că se vor descurca singuri. Dar oamenii noștri nu-i cunoșteau. Așa încît au umblat pînă la miezul nopții ca să ajungă pînă la urmă tot în locul de unde plecaseră.

Se aud hohote de rîs. Se vede că toți cunosc întîmplarea.

Unul dintre însoțitorii noștri își aprinde o țigară și flăcăriua chibritului luminează o inscripție, scrisă cu vopsea albă pe o piatră enormă: „Agenți de poliție, soldați, bandiți! Întorceți-vă înapoi cît nu e prea tîrziu! Aici n-o să scăpați cu viață”.

— Ultimul avertisment dat dușmanului — ne spune Merchan, arătîndu-ne inscripția. Nimeni nu poate trece dincolo de piatra asta.

...În prima noapte am dormit puțin. În zorii zilei, în fața casei în care eram găzduiți se și adunase un grup de țărani, care voiau să ne arate casele lor și plantațiile de cafea. În Viota cafeaua se cultivă printre banani. Umbra bananilor, ne-au spus țărani, dă cafelei celebrul ei gust. Înainte de a fi prelucrate, miliardele de boabe de cafea

sînt sortate. Poate că de aceea cafeaua de aici e cea mai bună din lume.

Țărani din Viota își au problemele lor. De la bun început ei au împărțit egal pămîntul între ei și fiecare, inclusiv „președintele” Merchan, trăiește din recolta pe care o obține de pe bucata lui de pămînt. Dar populația sporște rapid în timp ce pămîntul rămîne același.

— În momentul de față — ne-a spus Victor Merchan — principala problemă a Viotei este lipsa de pămînt. La comitetul de partid se discută aprins propunerea de a-i uni pe țărani în cooperative pentru folosirea mai rațională a pămîntului.

...Se crapă de ziuă. Cocoșii vestesc ivirea zorilor. După ce se potolesc, răzbat pînă la noi glasurile depărtate ale sentinelor care se strigă unele pe altele.

Viota, o bucată de pămînt liber din America, doarme liniștită după o zi de muncă. Sentinelele ei stau de strajă.

V. Kobiș

Tineri apărători ai Viotei

În drum spre Amaltea

13.

Nuvelă de aventuri științifico-fantastice de A. și B. STRUGAȚKI

(Urmare din numărul trecut)

Pe urmă auziră niște urlete, bubuituri și niște sunete stranie. Danghe propuse să imprime sunetele la magnetofon, dar observă că Iurkovski adormise. Se înapoie din nou la periscop.

Prin ușa întredeschisă a compartimentului se ivi tîrîndu-se, Varecika. Se opri lîngă Iurkovski și se instală comod pe genunchii lui.

Danghe ar fi vrut s-o alunge, dar nu avea putere. Nu putea nici măcar să ridice capul. Iar Varecika respira greoi și clipea încet. Tepii de pe bot se sbîrliseră aici, iar coada zvîcnea în același ritm cu respirația.

11.

Era greu, neînchipuit de greu să lucrezi în asemenea condiții. Jilin leșină în câteva rînduri. Inima parcă se oprea și atunci totul se afunda într-o amețală roșie. Lui Jilin îi era rușine, căci Bikov continua să lucreze neobosit, ordonat și precis ca o mașină. La un moment dat, cînd se trezi din leșină, nu-l mai zări pe Bikov. Acesta se înapoie însă curînd, pușe lîngă el crăciocăra cu supă și-l îndemnă: „Hai mă-nîncă”. Apoi se așternură din nou pe lucru.

Într-un tîrziu, Bikov rosti:

— Să mergem.

Ieșiră din camera sistemului magnetic. Lui Jilin îi tremurau toate în fața ochilor,

ar fi vrut să se culce, să stea așa la nesfîrșit. Se încordă și ieși prin urapă după care se strădui să închidă bine capacul. Încuetoarea nu-l asculta însă și Jilin începu s-o zmucescă.

— Imediat, spuse Jilin. Imediat...

În fine, încuetoarea se fixă la locul ei.

— Du-te acum, spuse Bikov.

Se înapoieară în cabină. Mihail Antonovici dormea în fotoliul de lîngă calculator, sfîrșind zgomotos. Calculatorul era conectat. Bikov se plecă spre timonier, luă microfonul și ordonă.

— Echipajul e așteptat în salonul ofițerilor!

— Ce-? Ce-i? — tresări timonierul. Cum, gata?

— E gata — îl lămuri Bikov. Să mergem în salon.

— Să mergem.

— Așa! spuse Bikov. — Am fost ocupați cu trans-for-ma-rea „Tahmasib”-ului. Am terminat trans-for-ma-rea. Acum putem folosi motorul fonic și am hotărît să-l folosesc. Vreau însă să vă avertizez de la bun început, care sînt urmările posibile. Hotărîrea este luată...

— Mai scurt, Alexei, propuse Danghe.

— Hotărîrea este luată, repetă Bikov. Dar socotesc că și voi sînteți în drept să știți cum se pot termina toate astea. În primul rînd, tînînd seama de hidrogenul comprimat din jurul nostru, conectarea fotoreactorului poate să provoace o explozie. În acest caz, nava va fi distrusă complet. În al doilea rînd, prima aprindere a plamei poate să distrugă reflectorul, căci suprafața exterioară a oglinzii este subțiată de coroziune. În acest caz, sîntem condamnați să rămînem aici și... e limpede. În fine, în

al treilea rînd, „Tahmasib” poate să scape cu bine de pe Jupiter și...

— Și-aici e limpede, replică Danghe.

— ...Și alimentele vor ajunge pe Amaltea

— termină Bikov.

12.

Bikov cerceta pereții.

— Am intenția să pornesc chiar acum — declară el, după care propuse pasagerilor să-și ocupe locurile în amortizoare.

Jilin se ridică.

— E timpul, tovarăși, remarcă el.

Voia ca totul să se termine cît mai repede. Dar nimeni nu se ridică.

— E timpul, tovarăși, repetă el, oarecum descumpănit.

— P-probabilitatea unui s-sfîrșit fericit e de vre-o zece la sută, rosti Iurkovski gînditor și începu să-și frece obrazii.

Mihail Antonovici se desprinsese cu greu de divan, adăugînd:

— Băieți, s-ar părea că trebuie să ne luăm rămas bun. Așa, pentru orice eventualitate... Știți... Totul e posibil...

— Ei și tu de colo! oftă Mollard. Iurkovski se ridică.

— U-uite ce-i, propuse el. Să ne virim cu t-toții în a-amortizoare. Acum a-apare B-bikov și a-atunci... A-are o m-mină g-grea, imi m-mai aduc a-aminte și acum. Au t-trecut z-zece ani.

— Da, da, se asocie Mihail Antonovici, să mergem băieți, să mergem. Îngăduiți-mi să vă îmbrățișez.

Îl sărută pe Danghe, apoi pe Iurkovski și,

Planetocarul fonic „Tahmasib”, condus de căpitanul Bikov, se află în drum spre Amaltea pentru a veni în ajutorul unor cercetători cosmici amenințați de foamete. În apropierea lui Jupiter planetocarul suferă o avarie și se cufundă, treptat, în abisul de hidrogen al uriașei planete. Pînă la urmă cosmonauții reușesc să oprească căderea navei.

la urmă, se înturnă către Mollard. Pe Mollard îl sărută pe frunte.

— Dar tu unde vei sta, Mișa? întrebă Danghe. Mihail Antonovici îl sărută pe Jilin și bișui:

— În amortizator, ca și voi.

— Dar tu, Vania?

— Și eu, răspuse Jilin.

Îl susținea pe Mollard de umeri.

— Dar căpitanul?

Ieșiră pe culoar, dar se opriră din nou. Mai rămăseseră cîteva pași.

— Alexei Petrovici spune că aici, pe Jupiter nu are încredere în automatice, îi lămuri Jilin. Își va conduce singur nava.

— Așa-i B-bikov — observă Iurkovski, zîmbind strîmb. Cu toții, ca n-niște n-nepuțincioși, pe u-umerii lui.

— Să vă ajut, monsieur Mollard, se oferi Jilin.

— Mulțumesc, spuse Mollard și, ascultător, se sprijini de Jilin.

— Succes și plasmă liniștită, mai adăugă Iurkovski.

Danghe aprobă dînd din cap. Se risipiră prin cabine. Pe Mollard, Jilin îl duse în cabina lui și-l culcă în amortizator.

— Ei, cum e viața, Vaniușa-a? întrebă trist Mollard. Bună-ă?

— Minunată, răspuse Jilin. Pe Amaltea sînt niște fete adorabile.

Surise, închise capacul și brusc se posomorî. „Cel puțin de s-ar termina totul mai repede” — gîndi el.

Pași de-a lungul culoarului acum pustiu. Ciocani în capacul fiecărui amortizator și înregistră răspunsurile. După care, se întoarse în cabina de comandă.

Bikov ocupa locul pilotului șef. Îmbrăcase costumul pentru suprasarcini, un veșmînt aducînd cu gogoșa viermelului de mătase, din care răzbatea un cap roșu, zburlit. Bikov arăta ca de obicei, numai că părea foarte supărat și obosit.

PRACTICE • FRUMOASE
IGIENICE • CONVENABILE

TRICOTAJE
din
BUMBAC
pentru adulți și copii

Modele, contexturi
și culori diferite

BLUZE • JACHETE
SCAMPOLOURI • VESTE
CAMAȘI • ARTICOLE
DE LENJERIE

Recomandări: Produsele se spală în apă caldută în care se adaugă fulgi „Alba lux” (o lingură la 5 litri apă). Se clătește în apă caldută și apoi rece. Se storce prin presare. Nu se usucă prin ațarnare și nici pe sobă sau calorifer.

INTREPRINDEREA INDUSTRIALĂ ORAȘ SIBIU

Str. M. Kogălniceanu nr. 1
Tel. 3931

PRODUCE ȘI LIVREAZĂ PE BAZĂ DE COMANDĂ:

- Scaune pentru cinematografe
- Tomberoane
- Coșuri pentru gunoi menajer de 50 și 100 litri
- Port-prosoape cu 1 și 2 brațe
- Etajere cu ramă cristalină
- Semiolivere din aluminiu
- Minere ușii cu șilduri
- Balamale foarfecă
- Zăvoare pentru mobilier de 70—80 mm
- Jgheaburi și burlane din tablă zincată
- Distanțiere pentru ferestre
- Cuiere garderobă
- Piese turnate din bronz cu materialul clientului
- Prelucrări la strung

EXECUTĂ

Pentru
COLECTIVIȘTI
aparatele de
radio:

MODERN
FANTEZIA
ORIZONT
și
HORA

se vind și cu plata
în RATE la
MAGAZINELE
COOPERATIVELOR
DE CONSUM

COMPLEXUL PENTRU
INDUSTRIALIZAREA
LEMNULUI

C. I. L.
BRAILA

PRODUCE:

PLACI AGLOMERATE CU RĂȘINI DE UREOFORMALDEHIDĂ DIN AȘCHII DE LEMN TRIPLU STRATIFICATE

ECONOMICE, STABILE, GROSIMI UNIFORME, RANDAMENT SPORIT LA CROIRE, PERFECT PLANE, FORMATE PRACTICE, SE POT FURNIRUI etc.

Domenii de utilizare:

MOBILIER, PLAFOANE, PEREȚI DESPĂRTITORI, AMENAJĂRI INTERIOARE, VAGOANE TRAMVAIE, LAMBRIURI, CONSTRUCȚII NAVALE etc.

Greutate specifică 60 kg/mc. Grosimi: 8, 12, 16, 19, 22, 25 mm
Formate: 1.830/3.660, 1.830/1.830 mm, 2.440/1.830, 1.220/1.830 mm

— Totu-i gata, Alexei Petrovici, raportă Jilin.

— În regulă, răspuse Bikov, privind chiorș la Jilin. Nu ți-e frică, puștiule?

— De fel, îl incredința Jilin. Nu-i era frică, numai că voia ca totul să se termine mai repede. Și, deodată, simți nevoia să-l vadă pe taică-său ieșind din stratoplan, greoi, mustăcios, cu pălăria în mină, să-i facă cunoștință cu Bikov.

— Acum, du-te Ivan, îl îndemnă Bikov. Ai zece minute la dispoziție.

— Plasmă liniștită, Alexei Petrovici, îl ură Jilin.

— Mulțumesc, răspuse Bikov. Ei hai, du-te.

„Trebuie să rezist — își spuse Jilin. Drace, oare am să suport?” Se apropie de ușa cabinei când, deodată, o zări pe Varecika. Înainta greoi, de-a lungul peretelui, ținându-și coada turtită în părți. Zărindu-l pe Jilin, ridică spre el botul triunghiular și clipi încet.

— Vai de capul tău, nenorocito!

Jilin o inhătă de pielea flenduroasă de pe git, o țiri în cabină, ridică capacul amortizatorului și se uită la ceas. Apoi instală animalul înăuntru și intră și el. Stătea culcat în întunericul desăvârșit, ascultând bolboroseala amestecului de amortizatoare, în timp ce trupul devenea din ce în ce mai ușor.

Era nespuse de plăcut, numai că Varecika l se tot indesa în sold și-i împungea mina. „Trebuie să rezist, gândi Jilin. Așa cum rezistă și el”.

În cabina de comandă, Alexei Petrovici Bikov apăsa cu degetul mare clapa striată de pornire.

13.

Apusul lui Jupiter — lată o priveliște demnă de admirat. Zarea verde-gălbui se întunecă încet și, una după alta, se aprind stelele aidoma unor ace de diamant, pe un fundal de catifea neagră.

Directorul „Stației JI” nu vedea, însă, nici stelele, nici strălucirea verde-gălbui de deasupra stincilor mai apropiate. Privea spre cimpul de gheață al rachetodromului, pe care se lăsa încetșor, abia perceptibil, turnul gigantic al „Tahmasib”-ului. O navă enormă, un adevărat mărfar fonic de rangul întâi. Era atît de mare, încît nici n-a-

veai cu ce să-l compari aici, pe micul platon verde-albăstrui, acoperit de pete negre, ovale. Părea că „Tahmasib” cade de la sine. În realitate, coborîrea era comandată. În umbra stincilor și de cealaltă parte a platoului, trolii puternice trăgeau de cabluri. Din cînd în cînd, firele strălucitoare scilipeau în razele soarelui. Soarele lumina puternic și nava putea fi văzută în întregime ea, de la cupa enormă a reflectorului și pînă la nacela sferică.

Pe Amaltea nu coborise nici cînd o navă desfigurată în halul acesta. Marginea reflectorului era despicată și în cupa uriașă domnea o umbră densă. Tubul de două sute de metri al fotoreactorului apărea pătrat de parcă ar fi fost mincat de rugină, rachetele de siguranță de pe consolele torsionate erau orientate fără rost, în toate direcțiile, iar compartimentul pentru încărcătură era strîmbat, cu unul din sectoare complet turtit. Discul compartimentului amintea de o cutie de conserve rotundă, călcată de un bocanc de plumb. „Desigur că parte din alimente au pierit — gândi directorul. Da' ce fleacuri îmi mai trec prin cap! Parcă nu-i tot una. Da, „Tahmasib” nu va pleca curînd de aici”.

— Scump ne-a mai costat supa de găină, constată și Valnoga, care se afla lîngă el. — Da, murmură directorul. Supa de găină... Lasă fleacurile, Valnoga! Dumneata nu te gîndești decît la asta. Ce rost mai are acum supă?

— Da' cum? se miră Valnoga. Doar băieților le trebuie o mîncare adevărată, consistentă.

Nava se lăsa pe platou și se afundă în umbră. Acum nu se mai zărea decît licărirea slabă, verzuie, a coastelor ei de titan. După care scilpiră niște luminițe și de navă se desprinseseră niște siluete minuscule, negre. Cicoașa mișoasă a lui Jupiter dispăru pe după stînci, iar crestele innegrite se înălțară parcă și mai sus. Pentru o clipă, a defileu se lumină și instalațiile zăbreleite ale antenelor deveniră vizibile.

În buzunarul directorului răsună sunetul subțirel al radiofonului. Directorul scoase cutia netedă și conectă butonul de recepție.

— Ascult, rosti el.

Vocea de tenor a dispecerului de serviciu răsună vesel, aproape obraznic:

— Tovarășe director, căpitanul Bikov împreună cu echipajul și pasagerii a sosit în stațiune și vă așteaptă în birou.

— Vin imediat — spuse directorul.

Insoțit de Valnoga coborî cu ascensorul și se îndreptă spre birou. Ușa era dată în lă-

turi, iar încăperea era plină de o mulțime gălăgioasă. Încă de pe culoar, directorul auzi un urlet de bucurie:

— Cum e viața, bună-ă? Cum, băieți?

Directorul mai zăbovi o clipă lîngă ușă, cercetîndu-i din ochi pe proaspeții sosiți. Valnoga respira zgomotos, iar zîmbetul îi lărgise gura pînă la urechi. Îl zărise pe Mollard cu părul ud ca după baie, agîtîndu-se și rîzînd în hohote. În jurul lui se adunaseră fetele — Zoika, Galina, Nadenka, Jane, Iuriko — toate fetele de pe Amaltea, care rideau și ele. Mollard avea un talent al lui, reușea întotdeauna să adune în jurul lui fetele. Apoi directorul îl văzu pe Iurkovski sau, mai bine zis, capul lui care se înălța deasupra tuturor, și pe umărul lui o viziune de coșmar, o dihanie care își răsucea capul și, din cînd în cînd, căsca botul ei înspăimîntător spre cei care o trăgeau de coadă. Pe Danghe nu-l vedea, dar îl auzea, tot așa de bine ca și pe Mollard. Danghe striga într-una:

— Nu mă inghesuiți! Mai lăsați-mă, măi, odată!

Ceva mai la o parte zări un tînar necunoscut, cu trăsături frumoase, dar prea palid printre bronzajii de față. Cîțiva piloți interplanetari se întrefineau cu însuflețire cu el. Mihail Antonovici Krutikov stătea a-fundat într-un fotoliu de lîngă masă. Povestea, mișcînd într-una din miinile lui prea scurte și ducea din cînd în cînd batista mototolită la ochi.

Pe Bikov directorul îl zări abia la urmă. Bikov arăta palid-vînat, iar părul și era complet arămiu. Sub ochii înroșiți și atrîneau pungi vinete, semnul unor suprasarcini prelungite. Vorbea așa de încet, mișcîndu-și buzele cu greu, încît directorul nu putu desluși nimic. Lîngă Bikov se aflau șefii de secție și șeful rachetodromului. Era cel mai potolit grup din birou. Deodată Bikov ridică ochii și-l zări. Se ridică și în încăpere, după câteva șoapte, se așternu liniște.

Porniră unul spre altul, bocnînd pe dușumeaua metalică cu potcoavele magnetice și se întîlniră în mijloc. Își strînseseră miinile, zăboviră un timp nemîșcați, în tăcere, după care Bikov își desprinseseră mina și raportă:

— Tovarășe Kangrain, planetocarul „Tahmasib” a sosit cu încărcătura!

În romînește de ION HOBANA

— Sfîrșit —

Noutăți moscovite

Uzinele de mecanică și optică din regiunea Moscova și-au sporit considerabil producția, mărînd în același timp și numărul sortimentelor. La tirgul de la Leipzig, ele au trimis 30 de tipuri de aparate fotografice, printre care celebrele „Zorki-4”, „Iskra-2” și „Narcis-2”.

Cîțiva ingineri din capitala U.R.S.S. participă la concursul internațional deschis pentru a se găsi un mijloc de salvare a celebrului turn înclinat de la Pisa, amenințat cu prăbușirea. Răspunzînd apelului lansat de Ministerul lucrărilor publice din Italia, profesorul Boris Vologodski propune consolidarea solului în jurul fundației, în timp ce inginerul Dmitri Malkov sugerează sprijinirea turnului printr-o birnă de oțel, indoită în formă de bumerang, cu una din extremități încastată în zid, iar cu cealaltă în fundație.

La Moscova au sosit primele pastile destinate cosmonautului nr. 7 (al cărui nume e deocamdată necunoscut), pentru eventualitatea că va fi amator de ceai. Fiecare pastilă conține un amestec de ceai, lămîie și zahăr, sub formă cristalizată. Va fi suficientă dizolvarea ei într-o ceașcă cu apă clocotită, pentru ca navigatorul spațiilor interplanetare să-și poată sorbi, în liniște, băutura preferată.

Noile autocisterne care spală străzile capitalei sovietice au o capacitate impresionantă: 25.000 de litri fiecare. Puternicului lor jet de apă nu-i rezistă nici un gunoi. Mult mai mici sînt cisternele destinate curățării trotuarelor: rezervorul lor are numai 700 de litri.

În noul an școlar, Universitatea de cultură de pe lîngă uzina de automobile „Li-haciov” are 2.600 de cursanți. Facultatea cea mai frecventată este cea de muzică: 360 de persoane inscrite. De altfel, rectorul Universității este cunoscutul compozitor Tihon Hrennikov.

N. G.

Aventurile lui Jumbo

Eroii povestirii noastre se numesc Akilla și Jumbo și sînt pensionari celebri ai grădinii zoologice din orașul elvețian Basel. Celebri? De ce? Misterul ni-l dezvăluie publicistul sovietic G. Zelenko într-unul din ultimele numere ale revistei „Znanie Sila“.

Încă înainte de a veni pe lume, Jumbo a stîrnit vie îngrijorare în rîndul lucrătorilor acestei cunoscute instituții. Motivul? Nimeni nu știa cum avea să se comporte Akilla cu noul ei născut. Atitudinea pe care ea o manifestase față de Goma, sora mai mare a lui Jumbo, nu era de natură să liniștească spiritele. Pînă atunci se cunoșteau doar două cazuri cînd femele de gorilă — căci despre gorile este vorba — născuseră în captivitate și de fiecare dată puii fuseseră hrăniți de oameni, mamele neștiind cum să se comporte cu ei. Ba unul dintre pui fusese zvrilit

de mamă pe podeaua cuștii și îngrijitorul îl găsisese aproape în agonie.

De data aceasta, însă, Akilla a oferit o surpriză plăcută celor care o urmăreau cu respirația tăiată, frămîntați de întrebarea dacă gorila va izbuti sau nu să se achite de îndatoririle materne. Imediat după naștere ea și-a luat puilul în brațe și l-a arătat cu mîndrie oamenilor. Deși din prima clipă mama și-a copleșit fiul cu atenții, era evident că nu știa să se poarte cu el. Cînd îl lua în brațe, îl așeza cu spatele la ea și deci nu-l putea alăpta. În toate mișcărilor ei se observa o anumită încordare, determinată de emoții și stingăcie.

Dar chiar în prima zi, mișcărilor mamei au devenit mai firești, noul născut a fost luat în brațe cum trebuie și hrănit pentru prima oară. Putem deci afirma că Jumbo este cel dintîi pui de gorilă din lume, crescut de mama lui în captivitate.

Intrucît oamenii nu cunosc prea multe lucruri despre maimuțele înrudite cu ei, colectivul grădinii zoologice din Basel a urmărit cu viu interes dezvoltarea lui Jumbo, atitudinea lui față de mamă. Așa, bunăoară, lucrătorii susamintitei instituții au observat cu surprindere că Jumbo era lipsit de reflexul de a apuca, caracteristic noilor născuți și foarte dezvoltat la puii de cimpanzeu și urangutan. Ca să desprînză un mic urangutan din brațele mamei, e nevoie de cel puțin doi oameni. Au mai remarcat apoi că în a cincea zi, Akilla a făcut un gest care

nu s-a observat niciodată la cimpanzei sau urangutani: și-a așezat fiul pe podea. Jumbo a protestat vehement, drept care mama l-a luat din nou în brațe, dar figura a fost repetată de mai multe ori pînă cînd micuțul s-a deprins să se așeze și în altă parte decît în brațele primitoare ale mamei.

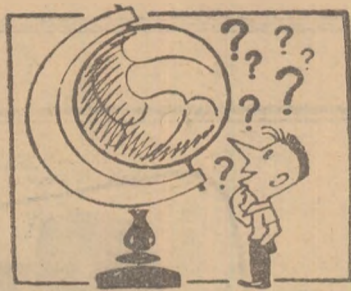
Jumbo avea aproape două luni cînd Akilla a binevoit să-l încredințeze înția oară omului. Dar l-a urmărit cu luare aminte și, la primul scîncet, l-a smuls din brațele îngrijitorului. Pe la trei luni ea a început să-l învețe să meargă, iar la patru luni și jumătate puilul de gorilă a făcut prima încercare de a păși în patru labe. La cinci luni se ținea sigur pe picioarele lui.

Akilla era destul de severă cu copilul, dar nu-l pedepsea serios decît atunci cînd încerca să-i fure mîncarea. Cînd a împlinit doi ani, Jumbo a fost despărțit de mamă și mutat într-o cușcă proprie. Alături locuia o prietenă a lui, Katy, adusă de curînd dintr-o grădină zoologică din Africa. Iar Akilla, după ce s-a achitat cu cîinste de obligațiile materne, a revenit la Stefi, tatăl lui Jumbo. La început între cei doi soți s-au ivit mici neînțelegeri conjugale, care, însă, s-au lichidat repede.

În cazul cînd Akilla și Stefi vor mai avea un pui, ei vor fi lăsați să locuiască împreună pentru ca astfel să poată fi urmărită viața unei familii de gorile.

M. G.

Cine
va
cucerii

„Zeița de aur“?

Parcă ieri așteptam cu aviditate o știre cit de mică de pe țărmurile celui mai mare ocean din lume, numit Pacific, de navigatorul portughez Fernand Magellan. Iar știrile sosite din Arica, unde fotbalistii sovietici luptau pentru Cupa Jules Rimet, nu erau de loc pacifice. Dimpotrivă, erau agitate ca însuși oceanul. Bucuriilor le luau locul îndoielile, îndoielilor — amărăciunile. Victoriile ne însufleau speranțe, însuccesul în meciul cu chiliienii ne-a intristat pe toți.

În ultimii doi ani s-au schimbat multe în viața selecționatelor U.R.S.S. Din rîndurile ei s-au retras cîțiva veterani care au luptat în Suedia și în Chile; locurile lor au fost completate de o nouă generație de fotbalisti, care vor trebui să apere culorile sportului nostru pe malurile Albionului înnegurat, în zilele de vară ale anului 1966.

Dar înainte de a reuși să ajungă în Anglia, reprezentativa noastră va trebui nu numai să străbată întinderi de apă și aer, ci și să treacă prin turneele de calificare.

Cel de al VIII-lea campionat mondial este cel mai reprezentativ în istoria fotbalului. În primul rînd sub raport numeric: și-au anunțat participarea peste 70 de echipe. Dar locuri finale nu sînt decît 16, dintre care două au și fost rezervate, fără luptă, actualilor campioni mondiali — brazilienii — și organizatorilor turneului final — englezii.

Fotbaliștii U.R.S.S. vor intra în luptă la 23 mai 1966 (în ziua aceea ei vor înfrunta la Moscova echipa națională a Greciei) și vor termina „sesiunea de examene“ la 27 octombrie la Cardiff, în meciul- retur cu selecționata Țării Galilor.

Din cei trei adversari ai lor fotbalistii sovietici s-au întîlnit la „cel mai înalt nivel“ doar cu danezii. Toate cele trei dueli s-au încheiat în favoarea selecționatelor U.R.S.S.: în 1956 la Moscova (5:1) și la Copenhaga (5:2), iar vara trecută la Barcelona (3:0). Cu fotbalistii Greciei și Țării Galilor n-au avut ocazia să joace la nivelul reprezentativelor naționale, dar rezultatele meciurilor dintre echipele de club sînt de asemenea în favoarea lor. Ceea ce nu înseamnă că nu trebuie să privim cu cea mai mare seriozitate fiecare meci. Adversarul, chiar cel mai slab, trebuie respectat și pregătirea pentru întîlnirea cu el trebuie făcută cu toată atenția.

Așadar, lupta pentru dreptul de a intra în rîndul celor mai puternice șaisprezece echipe începe. Sînt cunoscuți adversarii, sînt fixate datele și locurile meciurilor preliminare. Au fost alese și stadioanele pe care în 1966 vor răsună acordurile finale ale celui de al VIII-lea campionat mondial. Rămîne doar să amintim că cele șapte campionate precedente au fost cîștigate de Uruguay (1930 și 1950), Italia (1934 și 1938), Republica Federală Germană (1954) și Brazilia (1958 și 1962).

Cine va cuceri, la această nouă ediție, mult cîntăta Zeița de aur? În așteptarea răspunsului, să ne înarmăm cu răbdare.

A. Perel

Colțul curiozităților

De multe ori mașinile poliției nu pot răzbate prin suvoiul de automobile care invadează străzile New Yorkului. Faptul se explică prin aceea că șoferii au devenit insensibili la fluieratul sirenelor. Ceea ce a determinat autoritățile orașului să recurgă la un nou mijloc de semnalizare. Pe trei mașini a fost montată experimental o instalație care reproduce foarte exact miunatul pisicilor și lătratul ciinilor. Rezultatul a fost senzațional: la aceste sunete toate mașinile s-au oprit ca electrizate. A protestat, însă, societatea pentru protecția animalelor, întrucît noile semnale irită nervii ciinilor și pisicilor.

Fratele marelui scriitor american Ernest Hemingway, Leicester, a anunțat oficial la cluful presei din Washington că pe malul sudic al insulei Jamaica a întemeiat Republica Noua Atlantidă și s-a proclamat președintele ei.

Noua „republică“ nu poate fi trecută în rîndul marilor puteri. Ea ocupă un reef care nu are decît 1,8 m lățime și 9,1 lungime, dar în curînd își va spori teritoriul cu încă 16 metri. Populația este alcătuită din președintele Leicester Hemingway, soția lui și patru copii.

Întorcîndu-se într-o zi acasă, celebrul regizor spaniol Louis Bunuel a constatat că inutul lui papagal Pissaro dispăruse. Amărăciunii pricinuite de această pierdere i-a luat, însă, curînd locul teama pentru urmările pe care le-ar putea avea „părerile politice“ ale lui Pissaro. Și deși presa spaniolă nu dă a-mănunte asupra raportului păsării „liberale“, poziția ei anti-franhistă este evidentă. Ceea ce l-a determinat pe Bunuel să publice în presă următorul anunț: „Caut un papagal care răspunde la numele de Pissaro. Știe să vorbească și să fluiera. Trebuie să sublinieze că nu împărtășește părerile politice ale lui Pissaro“.

L. Senenkov

● UMOR ● UMOR ● UMOR ● UMOR ● UMOR ● UMOR ● UMOR ● UMOR ●

Sfîrșitul „operației boa“

Vărul meu are un fizic atrăgător. Femeile îl găsesc pe Leonid plin de farmec. Și nu numai atunci cînd de el depinde rezolvarea intereselor lor.

Și totuși vărul meu nu-i un Don Juan. Mecanismul lui interior este compus dintr-un mare număr de detalii cavaleresti. De exemplu, e gata să conducă fiecare nouă cunoștință feminină chiar pînă la marginea orașului, știind pe deasupra să o distreze cu o conversație aleasă fără să încetinească pasul. Mai mult decît atât, îndată începe să-i facă confesiuni. Îi mărturisește cu toată sinceritatea că este căsătorit — ce-i drept, o căsătorie nereușită și că are copii — ce-i drept, care nu-l fac fericit...

Unii numesc acest procedeu metoda înduioșării și îl condamnă. Dar vărul meu nu le dă atenție. El știe că bărbatul cu succes la femei stîrnete întotdeauna invidie.

Observația este la fel de adevărată ca și aceea că în metro și în troleibuz cei mai mulți bărbați nu țin seama că se găsesc în compania femeilor și se cufundă, total absorbiți, în lectura ziarului sau a unei cărți. Vărul meu nu face așa. Și nu pentru că e miop și ochelarii nu-l prind. Ancestralele virtuți cavaleresti nu-l lasă să ignoreze sexul slab nici

chiar în momentele deplasării cu transportul urban. De aceea, vărul meu, cu interesul omului care a nimerit într-o celebră galerie de tablouri, studiază portretele vii ale tovarășelor de călătorie. O privire de răspuns sau un zîmbet încurajator acționează asupra lui ca

sistemul de semnalizare al unei mașini cibernetice defecte: dispozitivul de memorizare al lui Leonid lucrează în sens invers și el uită pe loc unde trebuie să coboare.

Descoperi aceste cunoștințe se încheie în stația de autobuz, alături de stația de metro. Al-

tă dată abia încep lingă un chioșc de flori sau într-o cofetărie. După prima prăjitură, vărul meu mărturisește cu toată sinceritatea că e însurat — dar are o căsnicie ratată și că nici copiii nu-l fac fericit...

În avalanșa flirturilor ușoare și a grijilor plăcute legate de ele, Leonid n-a simțit cum au trecut anii. Numai părul i-a încărunțit, numai silueta s-a rotunjit, numai fața și-a pierdut netezimea de altă dată. În rest, la cei aproape 50 de ani ai săi, Leonid arată destul de acceptabil și chiar impunzant.

Cu această nouă înfățișare vărul meu călătorea zilele trecute în metro. Dintr-o veche obișnuință ochii i se plimbau pe fețele femeiești. S-au plimbat cit s-au plimbat și s-au oprit la două fete drăguțe care discutau aprins.

Și deodată, victorie! Amîndouă i-au aruncat o privire. Întîi una, apoi cealaltă.

Pe loc vărul meu s-a apucat să-și studieze incurcat virfurile pantofilor. Nimeni nu știe mai bine ca el ce impresie fac asupra femeilor tinere bărbății emoționați.

Leonid a și început să se întrebze febril la care să se oprească. Una era foarte drăguță, cu toate că și cealaltă... Hotărînd să se abandoneze în voia soartei, Leonid a ridicat ochii. Dar fețele continuau să

vorbească. Atunci vărul meu a aruncat în luptă procedeu numit de el „operația boa“. El și-a ațintit ochii asupra fetelor cum fac anchetatorii tinere cu primul lor „caz“.

După cinci minute, rezultatul hipnozei s-a făcut simțit. Cele două prietene și-au ridicat ochii spre vărul meu. Și au zîmbit încurcate. Își închipuiau, probabil, că nu va rezista privirii lor. Dar nu era el omul acela. „Operația boa“ continua. Și forța hipnotică și-a făcut efectul. Ca vrăjite, fetele s-au ridicat în aceeași clipă de pe scaun și s-au îndreptat spre „boa“.

„Boa“ și-a dres glasul triumfător.

Apropiindu-se, una din fete i-a spus:

— Iertați-ne, nu ne-am dat seama... Vă rugăm să vă așezați. Noi putem sta și în picioare... Sîntem tinere!

De atunci, cum intră în metro sau în troleibuz, vărul meu deschide ziarul. Și pentru orice eventualitate poartă în servietă și „Almanahul gospodinilor“. Acesta îi înlocuiește oarecum societatea feminină. În timp ce studiază rețetele de chec, Leonid se uită cu coada ochiului la alți bărbați bătrîni cufundați în lectură și se gîndește: „Ați pățit-o și voi, amicilor!“

Ark. Erivanski